

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10832

ANTOLOGHIE FIN DER NAIE IDISER DIHTUNG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

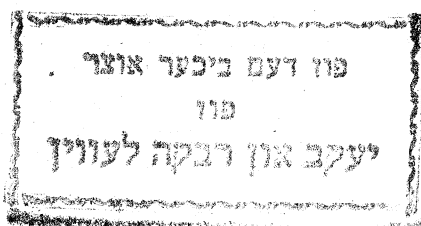

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

*ANTOLOGHIE FIN DER
NAIER IDIŞER DIHTUNG*

Mir rifn tu der velt, mir zenen a idish folk un
idish iz unzer şprah, un oif unzer şprah viln mir
zih durhleibn un unzere kultur ghiter başafn...

Zol unzer idish vern tvişn ale veltsprahn a glāth
barehtikte şprah, muz zi tughengleh vern der velt.
Mir viln...deriber...di transkriptie fin unzere beste
kultur ghiter oif latainiş letern.

IȚHOK LEIBEŞ PERETZ

Af der Cernovițer şprahkonferenț 1908

ANTOLOGHIE FIN DER NAIER IDİŞER DIHTUNG

**MIT AN HAKDUME FIN
IAKOV GROPER**

**OISGHEKLİBN UN TUNOIFGHEŞTELT FIN
I. PANNER UN E. FRÄNKEL**

**FARLAG IDİŞER KULTUR KRAIZ «I. L. PERETZ»
IAS - 1945**

Printed in Roumania

Antologia Nouei Poezii Evreești

Editat de Cercul Cultural Evreesc „I. L. Peretz”

IAȘI - TIPOGRAFIA „LUPTA MOLDOVEI” - 1945

HAKDUME

*Far vus derfreit mih dus deršainen fin der antologhie
fin idišer dihtung?*

*S'iz dus eršte idiše literariše bihl vus deršaint, du bai unz
in Rumeinie, in der tait fin nuh der groiser beule un špere
tumerštung vus iber unz iz ghevein.*

*In mangl fin azelehe literariše zamlunghen, kimt unz dus
bihl vi an erster farzih, a moiſt mit honig, finem honig fin
kunst dergreihung fin idišer poezi, vus vet dervekn, hofn
mir, dem ghešmak ſu munen andere un gresere arbetn
azoine, velehe veln kenen firn dem farghesenem leiner in
land fin lid un derhoibung, nuh taitn fin loiter derniderung
un ſudrikung.*

*A dank der latainišer transkriptie, vet a ganſe kategori
leiners vus kenen io ghenisn dus idiše vort, ober baſiſn nit
di ghenitkeit ſu leinen dem idišn os, hubn di meglihkkeit,
toem ſu zain fin ot dem poetiſh realizirtn vort un ghefil.*

*A biz gur varem en iäſer koeh, fardint di kultur grupe
„I. L. Peretz“ vus hot oif zih ghenemen di last un ahraies
fin aroiſghebn.*

*Halbat, dus zol zain der erster aroiſfir fin di idiše kul-
tur koihes fin Rumeinie, oif a veg fin ghite derfolgn un
fin raihe kulturele fruht.*

IAKOV GROPER

Bucarest 27 October 1945

RIVN AIZLAND: VUS IZ DEN NOH...

Vuz iz den noh farblîbn unz fin leîbn ?

A ştîler şrek, a benkşaft in di oîgn.

Un fin der benkşaft-bloiz a şvâher şîter,

Vus iz mit vaise nebîen vi farfoîgn.

Vi kleine kinder zîtn mîr bai tug un vartn,

Az emîter zol unz vus epes ghebn.

Bai naht mîr horhn nor vi ştîl es gheit der utem

Un şîtern far unzer ştikl leîbn.

Un ven s'bavaîzt a ştral zîh inem fenşter,

Dan varemen di rikns mîr, vi kleine keşleh, ştîle

Un falt der uvnt şu, farkleibt men zîh in vinkl,

Vi şrekndike kleine keşleh ştîle.

TARNOV

(Fragment)

Se şmekht mit zafern, neighelech un englişn ghevîrt,

Mit zise şîkervarg un şarfn kiml,

Mit reîhes fin ghevantn un mit rost fin aîzn,

Un mit der kelt fin langhe ştabes ştul;

Mit zek in şîghefoîltn ştroi,

Mit koîşn, şahtlen un mit kastns vus derşelîn

Fin vaite şteit un fremde mentşn

Un nor fin alţ fin iener vunderleher ştut,

Vus iz gheveîn main şenşter kinderhulem,

Der toier şu der groîser vaîter velt-

Tarnov.

Di bîst nît iberik groîs un nît iberik şein,

Di libste maine fin di şteit.

Şvîşn bergher şvei bistu şunolşghedrikt

Vi a rîzn foîgl mit şvei langhe oîsgheşpreite

Un şugheşpişte şîgl einer rehts un einer links.

Nor groîs bistu

Mit dem ştolţ un trot fin di sohrim daine,
 Un grois bistu oih mit dem raş fin toiznter,
 Vus kimen handlen ţu dir in daine toiern
 Un greser noh fin alţ
 Mit dain breitm utem,
 Vus şpreit zih ois oif vegn un hoit-un lebn
 In fertik şteit un derfer hinderter arum.
 Un şein bistu mit daine tehter,
 Di şen'te fin Galţiens şeine tehter,
 Un şein bistu oih mit dem bluen glant
 Iber daine roite deher.
 Doh şener noh fin alţ ~
 Mit daine grine falern, vus ţindn zih in raen
 In di oign fin a ingl,
 Vus kikt oif dir fin barg.
 Un şener noh un greser ~
 In dem ţiter fin maine kinderşe haloimes.

EFROIM AUERBAH : IN BLUEM ROIH

In bluem roih fin bitern ţigar
 Farkraizt zih der umet fin main tug,
 In bluem roih gheit oif far mir der ţar
 Fin vus ih şvaig un vus ih zug.

 Der ţiter fin main hart in bluem roih,
 Vus viklt zih un kraizt zih un sof ~
 Ghediht vi hmares in der hoih
 Hengt iber mir main mişpet un main ştruf.

 Fargheit der bluer roih oif ştime vent,
 In teşl ligt dus aş ~ di hurves fin der ţait,
 Vus hot in bitern ţigar zih oisghebrent
 Un blu farkraizt in rothediker vait.

 Dus grue aş farşpreit oifn vint,
 Vus hinghert bal main fenţter ganţe teig

Un maine ſuen trugn zih aŭind
 Ťerisene in ſturemdikn veig.
 Ih kik zei nuh mit blindn vei,
 Mit vaksndikn, volkndikn ſar,
 Un s'daht zih mir, az ih alein farghei
 In bluem roih fin bitern ſigar.

GRUE FETERS

Ale maine feters hobn unghetun zih grue berd,
 Hobn zih di peinemar ſekneitſt vi alte fel
 Un zih oisgheſtelt, ſum vaitn veig ghekeirt,
 Bai main hurever heim, oif main hurever ſvel.
 Az zei hobn mih derzein fin vaitns, hobn zei gheveint,
 Oifn kol gheveint, mir zenen viſt un groi!
 Ober ih hob niſt ghegleibt zei un ghemeint
 Az zei hobn zih far mir farſtelt azoi.
 Hob ih zih ſelaht oif dem ghevein un zei ghezugt;
 Tit zih ois di berd un zait mir vi amul!
 Zenen zei ghefaln oif der erd un oisgheklugt
 S'biterkeit fin herſer oifn hoihn kol.
 Hob ih oisghetapt di berd; gru un beiz un hart.
 Un ghevolt hob ih zei veinen duz mainike ghevein,
 Nor oif mir hobn ban un ſif ghevart,
 Hob ih zei ghezugt; a ghite naht, ih darf ſoin ghein.
 Neht oif banen. Teig oif ſifn. Vaser. ſtoib.
 Grue berd, ſeſoibert, hoiden zih oif ſtrik.
 Ih in vint fin iam, ſi bai a loifndiker ſoib,
 Her vi maine beize feters rin mih ſurik.

BINIUMEN•JANKEV BIALOSTOŬKI: VINTERLID

Diner ſnei oif ſiresdike bein ~
 Oisies, ſires, einer lebn ſvein.
 Ťi bainacht, baghinen, er iz niſt ghebliſn ~
 Etmeſer hot oif di bein epes ungheſribn.

Furt a ferdî, hîrjet, utemt mit dî ripn,
Un der poier niştert, murmelt mi dî lipn.

Kîmt a hînt tuloifn mitn ek farîsn,
Beîmleh ştelen, şvaîgn, vi zei voltn epes visn.

Rûlet hînt un vûlet, vîl er zîh dergrubn ~
Oîfn aiz şpaşîrn glâthghîltik dî rubn.

Iugt dî ban farethert oîf dem veîg ghedreîtn ~
Vaise oisies blendn oîf dî şvarşe beîtn.

URIME MENTŞN

Urime mentşn ~ dî kinder fin praşe
Koîtike peînemer, blotike fis.
Glîklîh lebt ir up aîere iurn, ~
Koîtike peînemer, blotike fis.

Griber tu grubn un vegn tuakert,
Pleîşes gheboîgn, gheşvolene hent.
Zinen fargheien un gheien oîf vider ~
Pleîşes gheboîgn, gheşvolene hent.

Ruîke şluft ir dî neht, vi gheharghet
Vaksn oîs kinder fin unter der erd.
Beîtn dî vaîber: „O, ratevet, Iezus!“
Vaksn oîs kinder fin unter der erd.

Hek oîf dî urems, dî dihn fargartîl,
Kleider farlozn, a ris oîf a ris. ~
Umglîklîh lebt ir up aîere iurn ~
Koîtike peînemer, blotike fis.

NUHĂM BOMZE: UN S'HOT KEINER NIŞT GHEVIST

Dem undenk fin main brider Ihezkl

Un s'hot keiner nişt ghevist, az dî bist krank,
Un az în tinklen hulei fin dain şîbl host gheşpîgn blît;
Blotz du alein host gheşteîl dî teîg fin leîbn,
Un ghevart în pahed oîf dem haver-toit.

Un az s'hot di benksaft zih ghegrubn tif
 Un dermont un heim in deim vaitn land -
 Hostu ghesmeihlt mild mitn smeihle fin toft
 Tu dain ingn leibn inem kestl zamd.

Un az s'hot a vugn dain ghif, dain ingn ghif farfirt,
 Hot ništ di štut ghevist fin dain toiter velt,
 Hot bloiz di balbuste bai a gleizl tei derŕeilt
 Fin dain biter goirl un dain hoiv - ir dire-gheld.

Un ven s'hot der vugn dih tu kalter erd ghefirt,
 Hot keiner ništ gheklert vegn dih badoiern,
 Nor erghit hot a mame oif dain brif ghevalt,
 Un ghesoltn štım dem tug fin ir gheboirn.

MOÏSE BRODERZON: EINZAMKEIT UN UMET

Štıl in šimer finem šimer,
 Di farnahtn vern frimer
 Un di einzamkeit farlaht -
 Vert a zkeine gru fartraht.
 Kark un nakn ainghenoin,
 Un oif kurzihtike oign
 Tit zi un farumert štil
 A farjavert bril.

Havert zih mit ir der umet,
 Un in toibn oier ŕumet
 Modne ainghelibte reid
 Glikleh, lahendikereit ;
 Un di alte toibe smeihlt -
 Epes tikt zih du un bleihlt
 In a špasn ing ŕeseihlt.
 Višt di alte lipn up
 Šokıt mitn kop.

Un se springhen leišemingn,
 Leišemingleh, špotŕezinghen,

Leîtemşkuîm, îngleh şarf,
 Vi s'aşteigher zain badarf.
 Falt ir un a kas un òrn,
 Şîlt di alte zîh di iurn
 Un di teig un deim zîkurn;
 Un gheşrumpn flit avek
 Umet in zain veig.

L. BERTÎŞ : EREV PEISEH

Frîling=vintleh, zîlber=şmeter,
 Flien, şveîbn friş un rein,
 Un vi di zin şaint inem droisn
 Vi a kînderişer hein.

O'n zenen ale fenîter,
 Tîr un toier zenen breit.
 In di heîfleh same bries :
 Tîen firheng, hengn greit.

Stenghes henghen oîf di ştrikleh,
 Hoîş zei trugn toîznt lates;
 Ingheer filn zîh di alte,
 Naier ~ vaîzn oîs di şmates.

Un me lîfert un me proşet,
 Un s'raş kain ain hore.
 Du îz şkrabes, dort îz drabes ~
 Vi m'şteit îz hore kore.

Şteit men fornt şpriît der kaleh,
 In di ştibleh zamd in leim ~
 Nor a lomer volt ghezesn
 Erev Peiseh in der heim!

In der gas a farghenign,
 Reidleh idn vi bai zmîres,
 Heşbenen dem praz fin vainen,
 Un fin maşes un fin şmîres.

Mit dem kaftn, vi ȕvei fligl,
Vild, gheailt, glaish vi s'brent,
Loift a id mit burd ȕeflosn,
Mit a kaphun in di hent.

In der untergas baim Šipet,
Grin di verbess, vass der ȕvit;
Inghe meidleh vi di blumen
Dortn mahn a iarid.

Fesleh, breitleh, tep un šisl,
Toivlen alȕ un vider švenken ~
Vegn kušer, vegn Peiseh
In dem Šipet zei dertrenken.

Un zei špasn, un zei lahn,
Mit di lokn špast der vint ~
Bloier vaizt iȕt ois der himl,
Un dus lebn milder rint.

Un fin vaiter, un fin heher
Hert zih a min zis ghezang
S'iz der kor vus kimt fin heider~
ȕarter, reiner zilber~klang.

Melodien finem seider,
In der luft vi bsumim šveibn;
Melodien fin der fraihait,
Un fin šeinkeit, un fin leibn.

IȕIC FEFER : LID

S'iz loiter der rusišer step
Un ih bin in step nit kain fremder
Ih ghedenk zei, di šiksone tep,
Mit škuȕim in rusiše hemder.

S'velt aza stepişer vint
 In plonter fin Moskver tramvaïen,
 H'volt ghevolt bai a şmeihlendn kind
 Oif ştendik dem şmeihl antlaïen.

Main kerper iz friş un ghenit
 Un ghevoint şoin şu regns un şneïen
 Umetum, vu ih ştel maine trit,
 Veln mentşn noh gheïen un gheïen.

S'iz loiter der rusişer step
 Un ih bin in step nit kain fremder,
 Ih ghedenk zei, di şiksene şep,
 Mit şkuřim in rusiše hemder.

IANKEV FRIDMAN: FINEM ŢIKEL „BREİŞES“

Reïd nit derzugte.
 H'ob lib nit derzugt.
 Dus noh nit dertugte
 Iz tifer fin tug.

S'spant erřt der maïster
 Un ziht erřt dus vort.
 S'sveïbt ïber heiřn
 Der gaïst um fin got.

S'utemt mit haos
 Un keiner nit veïst,
 Vuser velt s'vet formen
 Ţum erřtn der gaïst...

S'ligt der ben-udom,
 Roïer noh leim,
 Un vart, az der şafer
 Zol kimen şu gheïn...

Erghtit bliť şoin un řattikt
 Un raïft zih s'liht.
 Dervail trugt der şafer
 Es tif noh in zih.

Un ziht erſt di form
In tifn fin naht...
Heilike reighes
Fin erv=baſaf...

IANKEV GLATŒTEIN TEINER

Dus blonde meidl bai der harf
Iz doh a roiſber a farſtelter,
Mit a gleizernem meser
Hakt zi up di bloie kepleh fin di teiner
Un lozt zei ſaplendike in luſt
Œtarbendike in luſt.
Un du un ih
Vus hobn durh der ganſter naht
Farkiſt in zih dus ghevein fin unzere glider
Ze, vi s'laht zih ois fin undz
Dus blonde meidl bai der harf
Un ſpilt undz a hoiziklid
Bizn groisn tug arain.
Bizn groisn tug arain.

HAIM GRADE : KIDUŒ LEVUNE

Es ſvimt di levune fin volkns arois ~
A dertrinkene nakete meidl ~
Un kikt temp aroif oif a holz.

Boigt ain dus haizl ir horn ~
A koimen a ſvarſ, oif a plihikn dehl ~
Un klugt zih mit roiſhikn ſorn,
~ Du foiln ſoin teg un haduſim un iurn,
A tate a zin un oih kinderleh a sah ~
Foiln azol vi main dah...

Un h'vah iber kindiſh tumer un troier,
~ Broit! Broit!
Un h'zei, vi es gheht durhn toler
Di noit;

Un oft durîn fenşter

Der toit...

Iz şver mir du, şver,

Az du volst mir vaizn, levune, dem veig

Avekhinken volt ih in vald vi a ber.

Vert vaizer levune fin şrek

Un kriht oif a dehl avek

Țu a şvarter farkrețikter kaț.

Hoibt oif di kaț ir bailekîn ghezîht

Țu der mileh oif dem zilbernem taț -

Nor kalt rint vi ghift dus levunedike liht,

Un ir ştime fartrahteniş nemt in a mîau țerinen...

Rîkt di levune zîh up in a vinkl fin hoif,

(Pușet - zi ken nișt kain ori zîh ghefinen)

Steit dort a id mitn punem farîsn aroif,

- Iz haint a levune a file!

Șulem=aleiheim-ghît zîh der zukn a noig

Țu der țaitiker bsîle.

- Șulem=aleiheim-ghît er zîh nuhdem a ker

Țu der krețiker kaț un dem uremen hoiz -

Un șulem=aleiheim, main elnt un trer

Bainaht oifn bet un baitug inem kloiz...

Vert oih di levune farglîvert in ot dem farkîșeftn kralz,

Vi dus hoiz, vi di kaț, vi der graiz.

II

S'iz dus lempi in țimer mispalet țum balkn mit roîh

In kih rint der emer mit kiperne tropns un veint.

Mir daht zîh, main mame fin şluf şeptșet oih,

Az zi hot gur anders ghomeint...

Bai main bet ligt di naht mit a şvarțn farşlosenem pisk,

Vi in zain heil a farumerter, huriker ber;

Un az es gheît oif in dem himl der zilberner disk,

Gheît a zeung oih oif in main oig, vi a trer.

Ih zei in der vait a levunedik feld.
 In mitn dem feld - a farvaksenem stein,
 Un vi dus fargliverte hart fin der velt,
 Štint er vi ih in main timer alein.

URI TVI GRINBERG

* * *

Finef un tvanfik iur nu=venod
 Iz ghevelzn main šif oifn hoifn iam
 Un oif di iabuše=veign der velts
 Iz ghefurn main fir,
 Un keinmul ghekimen tum breg un tum hoiz
 Fin der eibiker lib.

Amul hot a laht=turem=liht mir ghešaint :
 „Kim, vugler, aher - du iz s'ort fin der lib“.

A fintere naht. S'hot gheloiftn a lomp,
 A froi hot ghefoign main kop tu ir brist.

Ober az tug iz ghevorn in land,
 Hot vider der iam=štom ghetrugn main šif
 Un main fir iz arois oifn ofenem veiz
 In der valter velt.

UN IH GHEDENK...

Un ih ghedenk : di naht iz vais ghevein,
 Vais fin šnei un blu fin himleškeit.
 Es hot in oivele gheslakert hol;
 Un oif main aksl hot a kop gherit.

Un hob ghešeptset : „In a gherndl
 Fin grins un krafich'er, a hatkele
 Mir veln boien zih - a io azoi?
 Un hubn kinderleh vi švelbeleh !“

Un ih ghedenk : der tug iz hel ghevein,
 Hel far zinikeit un friling=fil.
 Un hob berg=oif tum beis=hakvures=feld
 Nuh ir meisim=vugn nuhghešpant.

ŞPEIT.

Ale zinen-hejhl-toiern zenen upgheşlosn. Şpeit şoin.
 Troirik-uvnt,
 Malhes-uvnt.
 In marivs harţ fin maine himlen lign tinkle zinenblitn -
 Dam-hatamîs in a bluer şul ghegosn.

Zit ih şvaigndik in mule-tug-zihroines-lastn-libşaft,
 Maine elnboignşpiţn şteien ştaif oif maine knies
 Un mit knohedike foistn drik ih maine heise şleifn :
 ...Oign şvarţe, oign blue, lipn şmeihldik-farţoign,
 Lokn zaidn, lokn goldn, aksl hoihe, file lendn,
 Vaise lalleher un vaise luftig- şlaierdike forheng -
 Teig un uvntn un oifher ~ ~ ~

H'kik mir d'oign ois in maine veltn,
 Un kik ţurik mit d'oign unter mir :

S'loift-um oif viste vaite uvnt-ştruzn
 A vilder buhai, d'oign ţughebindn,
 Un revet blinderheit mit a ghebrim-kol :
 Vei un vei ! Az s'kon di himlen şpaltn !

Zenen toib doh maine himlen fin ţu hern !
 Toib oif eibik !

Un s'şvarţn bai di zaitn fin di viste vaite ştruzn
 Hoişehdike verbes fil mit toite feiglnestn.
 Un oif eine fin di şvarţste un ghedihtste fin di verbes,
 Hengt farghesn main klei-nign.
 Oif di strunes ligt a toiter, şvarţkudlater kop, a meidîs,
 R'hot a loh in same moleh ~ ~
 S'kimen vintn nişt aherţu vekn strunes ~ ~
 Un nişt kain sove flit farbai a kreht ţu lozn
 Un ţiterdik ţu mahn velhe verbe ~ ~

Toit, farghesn iz dus malhes,
 Malhes uvnt...

Nor a buhai, vild un blind loift=um un revet :
 Vei un vei !
 Un vil ahin avade kimen tu der einer şvarşter verbe -
 Tum farghesenem klei-nign.
 Un tum meidl-kop dem toltu - -

IAKOV GROPER : AHEIMKIMENDIK

Di glekleh klinghen şarker un ghüher furt der vugn,
 Dus ferd! hot zih munter țehoidet oifn ştruz,
 Fin hintn ştaigt a poreh fin reider oifghetrugn
 Un leigt zih vi a şlaier fin midkeit oifn gruz.

Der veg vert glaish un breiter, a britske kint tu filen,
 Du şpringhen kleine ingleh, derhiit arum a grib,
 Di şutns vern lengher, di leşte ştraln glien
 Un rizn-sosnes hitn in tul a kleine ştib.

Un plitem privt main hart zih noh kindiş vild tu freien,
 Di oign gheien iber fin tif ghefilter freid...
 Şoin hoibt fin țvişn bergleh main heim zih un tu zeien,
 Farhilt in bloileh-grinem in nepl-vaitn kleid.

Frid oif aih mekoimes alte, kint a vanderer aih grisen,
 Kint noh aler houh ghenisn, iene libe vinklen zein.
 Vet noh lind a ingher şoider kil dureh main neşume flisn ?
 Vei! Vi ir hot aih farendert, vi farbitn aler hein.

Un glaish s'halt mih, ih zol nişt farşalt arum noh loifn,
 Ti iz dus gruz haint tifer, ti iz der trit gur şvah,
 Dus hoiz şteit alt un piste un beit zih tum farkoifn
 Un griner moh farşpreit zih-a samet oifn dah.

Di mirmel-ştarke zaifn, zei zenen gur farşvindn.
 Ver hot dus zei țenemen vi laithe şpilerai ?
 Glaish s'hot a kind mit feidem un şpeindleh zei ghebindn
 Un bald a vint țetrugn dus federne ghebai.

A țvaigl vus gheflanț es, avek ven h'bin ghefurn,
 Haint tref ih es in țvitn, țevaksn grois-a boim

Alefn maine haloimes zei vianen un faršpurn
Di hofenunghen farflisn — in morgn-šain a šoim.

Un alt šteit noh der ganek in finšter un farlozn,
Un šoiderdike manses hot men fin im deršeft,
Dort fleign vilde rihses mit švarše šeidim, hoizn...
Un mit dem erštn bloikeit frimorgn — zih ghefeilt.

In gold baštoibte suen zenen mir dort gheštanen
Noh moiridike šutns un klure neht tu špein
Ih zih a naht fin iene mih pinktleh tu dermanen,
Mir daht s'iz gur in gan'n a manse nor ghevein...

Un aldinks iz farendert, un aldinks iz farbitn
Un švern volt ih kenen: dus iz main heim nit mer.
Di freid hot ire štraln fin danen gur farmitn,
Di igt iz farganghen, der hulem iz faršnitn,
Dus gan'e bild farlirt zih in špinvelbs fin a trer.

Un s'efnt zih a tirl... mit šüle trit, gheboign,
Pameileh kint an alte fin hoif arois tu ghefn,
Vus hot main har' zih pli'em in zisn vei faršoign?
Io, s'iz noh alt main heim du, ih hob derkent di oign;
Main muters libe blikn, dus hob ih zei derzein.

MOTTO (In šuin fin a štein)

Volt di naht gheken: mih hern,
Volt di naht gheveint mit štern
Un mit trejn,
Un mit regn,
Mit gazlunim oif di vegn.

ŠABES NAHMI

(fragment)

Halt, halt ois! Farhalt! Un ništ šespalt alein diš folk mains,
Halt zih, un ghezint ver, blaib un zai!...
Erd unter di fis, ibern kop a himl frai —

Ştark zih ! Mentş zih ! Ştrek un bents dih !
Mentş dih !
Vaks, şevaks dih, arbait, zing un zai !...
Halvai...

NAFTULE GROS : NUH A FRILING REIGN

Der reign iz ariber. Di şverkeit hot ghemitn.
Di freid fin kinder nemt in gasn heln.
Tevaşte koceres un lopetes far şveln ;
Der himl un di haizer hobn zih ghebitn.

Se gheien volkns un se gheien rizn,
Mit şildn un mit şpizn gheit a mahne riter,
Un ghiter mit paleien, rund arum mit hiter,
A riz a vaser-tregher mit fir groise emer,
A ber, a buffloks, a stade lemer -
Un lozn zih arunter oif di hoihe vizn.

Se baitn gheriner zih, un iber şteign, ştruzn -
Di ziskeit fin di bliumen, bez un karşnblitn,
Der vollgheruñ fin beimer un fin gruzn,
Vus hobn zih, ot erşť gheboign vi farşnitn.

Un alť vus iz ghedrikt gheveizn far dem reign,
Hot oifgheutemt un iz frai un fil ghevorn.
A ghildene karete kimt iber a brik řu furn
Un loift mit ale taihleñ gold der zin antkeign.

IOINE GRUBER : řU MAIN MUTER

Host řufil gheziftť,
Gheveint bai main vig,
Ih bin şoin lang
Antşlufn ghevorn,
Un s'hot dain veinen
Miñ alť noh ghevigt.

Umzist zih ghesrokn
 Hostu zih bainaht,
 Ven s'hot zih dir veinen ghedaht.
 Es zenen doh dus
 Daine trern ghevein,
 Vus hobn ghevekt bai der naht.

Ijt veinen zei ale
 Fin maine hent arup,
 Ijt veinen zei ale
 In main troierikn kol.

Maine oign tvei trern,
 Vei-trern fin dir,
 Zei zihn diht itt
 Un tanen tu dir :

Host tufil gheziftt,
 Gheveint bai main vig,
 Ih bin soin fin lang
 Antslufn ghevorn,
 Un s'hot dain veinen
 Mih alt noh ghevigt.

KALMEN HAIZLER : ŞAIE MARŞELİK
 (fragmentn)

Nemt aih di raie
 Fin dem marşelik Şaie !
 Muntik handl ih mit hiner,
 Dinstik handl ih mit ferd,
 Mitvoh mit di zeml „viner“,
 Donerştik — vus got başert.

Muntik oifn Kumarner ierid,
 Dinstik in Vidkevid,
 Mitvoh oifn Steriştter ierid —
 Donerştik in Bendedid.
 Un az s'iz a hasene bainaht,

Iz nit lang ghetraht
 Un ot, ot, ot-shop,
 A spit'hike iarmelke oifn kop,
 Bin ih sojn a daitş kimat,
 In a kragu un a kravatz,
 In a bekeşe mit a şpalt.
 Bren ih! Oi vei, gvald!
 Nemt aih di raie
 Fin dem marşelik Şaie!
 Raboisai, şat! Kales şad
 Zilberklank druşegheşank!
 Perele, der kales a mime,
 Ghit a ghildene menoire!
 Kale, zolst erleh haltn
 A man a ben toire!

Goldnklank druşegheşank!
 Vivat! Husns şad
 Ghit der mehitr reb Efraim
 A şas a şpuginaiem!

.
 Vi se kimt tum mitveten!l,
 Gheien ale mit der kale tanţn,
 Rif ih iedn mehitr ois
 Mit ale fliterleh un glanţn.

.
 Maiver ghevein mitn trop,
 A spit'hike iarmelke oifn kop,
 Bin ih sojn a daitş kimat,
 In a kragu un a kravatz,
 Un a bekeşe mit a şpalt.
 Şrai ih! Oi vei gvald!
 Nemt aih a raie
 Fin dem marşelik Şaie!

MOÏŒE-LEIB HALPERN : IN KUNI AILAND

Moïſe-Leib, Moïſe-Leib,
 S'iz nit fin zeidns feld dus ſikſl, vus di zeist.
 Fin vanen den ? Fin hi.
 Dus heist — a feighele fin a brodveier nest
 Iz zi ? — — —
 Ken zain.

Un efſer gur
 Iz zi aza vus tanſt di honolulu-tenſt
 In kuni ailand du.
 Un ale naht bavarft men zi mit gold un krenſt —
 A io ? — — —
 Ken zain.

Un efſer gur
 Hot zi a man a lord, vus truſt a vaiſn burd,
 Un voint in a hotel,
 Vu ſtaif, vi vaks-figurn, ſteien di diner dort
 Baim ſvel ? — — —
 Ken zain.

Oif fo azoi,
 Far-vus-je kint der lord nit oif aher ſu ghein,
 Farvus ? Vu iz er, vu ?
 Ti iz er oif alein, Moïſe-Leib ? Azoi alein
 Vi du ? — — —
 Ken zain.

VEHOIU BEAHRIS HAIUMIM

Un brenghen vet fridn un ru far der erd
 A keinig, vas kint oif a ſnei-vaiſn ferd.
 Ti dus iz a benſung, ti dus iz a fluſh —
 Azoi ſteit gheſribn in heilikn buh.
 ~ Vehoiu beahris haiumim.

Gheglit hoba ſtern un blumen gheblit,
 Ghezinghen in vald hot der foigl zain lid,

Ghevart hot dus leibn an'eibikeit lang
 Dem keinig antkegn tu ghein oif zain gang.
 ~ Vehoiu beahris haumim.

Durh faier un blit un farvist iz di erd.
 Un veimen hot iberghelozn di sverd?
 Oif veimen vet fain zain heilike şain,
 Vus vet vi di zin aza loitere zain?
 ~ Vehoiu beahris haumim.

O keinig, main doires farheilikter, du,
 Far veimen dain fridn? Far veimen dain ru?
 Dus blit fin di doires fergosn far dir
 Vet kimen un munen an entferr far mir.
 ~ Vehoiu beahris haumim.

HARŞBER DER KOINTREGHER

Un der kointregher Harşber hot şuspreit zaine
 Ţvei şvarţe, şvere hent, un tu dem ingn bleihn riter,
 Vus iz gheştanen akeign im gheboign, hot er ghezugt,
 Az er iz mid un az er ken far kain fal nişt kimen
 Tu der hasene.
 Nor az der ingher un bleiher riter hot iberghchazert
 Noh a mul un noh a mul:
 Staits, vus vet der kinig zugn?
 Un staits der kinig vet doh broighez vern!
 Un staits, vus far a hasene vet dus zain, az er, der
 Bekuvedikster mehitn vet feiln?
 Un haint di kale, di prinşesn? Farvus kint dus ir
 Aza biter mazl? Un zi vet doh veinen, iumerlech veinen...
 ~ Alţ emes, alţ emes!-hot Harşber der kointregher
 Ţugheghebn-Ober (un du hot er vider şespreit
 Zaine Ţvei şvarţe, şvere hent) er ken nişt!
 Erştns iz im glăt der kop nişt derbai.
 Un Ţveitns, veist doh der kinig ganţ ghit, az er iz
 A farhoreveter mentş, keim vus er halt zih
 Oif di fis.
 Farneigt zih der ingher un bleiher riter noh a mul un

Take zibn mul nuhanand, un mit a hantbaveigung, vus
 Me zeit dus nor bai azoine lait, un mit a smeihl, vus
 Iz l'htik vi zibn zinen, lozt er visn dem koilntregher
 Harşber, az in droisn vart oif im an ekipaſ
 Mit fir pur ferd, take dem kinigs alein un take
 Mit zaine eighene laibdiner.

Zeit doh şoin Harşber der koilntregher, az se gheit
 Dem kinig in leibn, vil er im doh nişt farşeimen.
 Blaibt er ştein mit an arupgheloztn kop un iz zih
 Meiaşev mit zih alein, ſi er zol ghein, ſi er zol
 Nişt ghein.

Nor az er derfil: vi di oign kleibn zih bai im,
 Kimt bai im ois, az er darf nişt ghein.
 Nor az er dermont zih, az di kale, di prinşesn,
 Vet veinen, kint bai im ois, az er darf io ghein.
 Nor az er dermont zih, az morgn iz oif a tug
 Un az er vet darfn şteien oif di fis noh eider
 Der hun vet a krei tun, kint bai im ois, az er
 Darf avade nişt ghein.

Nor az er ghit a traht vegn dem ekipaſ, vus
 Vart oif im, un take mit dem kinigs eighene
 Laibdiner, zeit er doh, az ven se zol affle
 Dinern un bli:n, vet er zih şoin fin der doziker
 Hasene nişt oisdreien. Heibt er oif dem kop
 Un ghit a zif: dem ingn bleihn riter glaish in
 Punem arain, un mit zaine beide şvarte, şvere
 Hent oifn vestişpenşter bai der brist, zugt
 Er ſu, az er vet ariberkimen - er gheit zih
 Ibertun.

Un mit şvere, pameilehe trit, vi gheveintleh bai
 Naht, ven Harşber der koilntregher iz mid,
 Şlept er zih avek in tenem fiñştern vinkl arain,
 Vu se lig:n di etleşe şmates oif dr'erd,
 Un eider noh er pospeiet arupşuşlepn
 Fin zih dem ſveitn ştivl, ligt er şoin mit zaine

Beide şvarţe, şvere hent untern kop
 Un mit der burd aroifţu'u, un şluft
 Mit aza gheşmak un oif aza hoif kol, azoi vi
 Er volt dem kinig keinmul in zain leifn gurnişt
 Nişt ųughezugt.

DER GASNPOIKER

Zingt der foigl frai un freileh,
 ųitert oif zain tron der meileh.
 ųitern iz nit kedai,
 Zing ih vi der foigl frai!
 Un gheşvint
 Vi der vint
 Tanţ ih hefker, tanţ ih blind,
 Gas-arain un gas-arois!
 Bin ih krank un alt un gru -
 Vemen hart es? Hu! Hu! Hu!
 Far a kipergröşn bloiz
 Poik ih az di poik zol plaţn,
 Un ih dşindje in di taţn,
 Un ih drei zih rund arum -
 Dşin-dşin! Bum-bum! Bum!
 Dşin-dşin-bum!

Kimt a meidl a mahşeife,
 ųindt zih un in mir a sreife,
 Nem ih zih noh vilder drein
 Un ih pres ųunoif di ųein,
 Un ih brim:
 Meidl, kim!
 Ghib di hent un nem arum!
 Heiser tanţt zih es ųu ųvei!
 S'hot aza vi du a şlang
 Miş farlozn erşt nit lang.
 Krenkt dus hart un plaţt far vei!
 Poik ih az di poik zol plaţn,

Un ih dfindje in di tañ,
 Un ih drei zih rund arum -
 Djin=djin ! Bum-bum ! Bum !
 Djin-djin-bum !

Lahn kinder lustik, munter,
 Fal ih ništ bai zih arunter.
 Rirt zih, ingn ! Flinker ! Hop !
 Noh a mul a zeț in kop !
 Noh a șpai !

Sai vi sai
 Mitn spring gheitt alț farbai,
 Tughevoimt tu aldes beiz,
 Knaip ih a štik broit fin taș,
 Un ih flioke fin' der flaș -
 Brent dus blit un rint der șveis.
 Poik ih az di poik zol plañ,
 Un ih dfindje in di tañ,
 Un ih drei zih rund arum -
 Djin=djin ! Bum-bum ! Bum !
 Djin=djin-bum !

Ot azoi zih durhgherisn,
 Durhgherisn, durhghebisn
 Mitn kop vi durh a vant,
 Iber šeit un veig un land !
 Mitt di țein hak dem štein !
 Hak dem štein un blaib alein !
 Hint un šeper, lump un vint,
 Hefker, hefker durh der fremd !
 Hob ih ništ kain rok, kain hemd !
 Hob ih ništ kain vaib, kain kind !
 Poik ih az di poik zol plañ,
 Un ih dfindje in di tañ,
 Un ih drei zih rund arum -
 Djin=djin ! Bum-bum ! Bum !
 Djin=djin-bum !

MOÏSE NADIRS LEIZER-ELIE, DER FIN DER ALTER HEIM

Veigt iher Leizer-Elie noh amul di hin in hant,
Bluzt noh amul baim hinterteil di feidern funand
Vakst ois a reiteniş far im
In leibn fin der hin.
Ver darf zi du ?
Un vus hot er, der mentş, mit ir tu tin ?
Un ver hot dus bai ir di eier, vus zi leigt, başteit ?
Ti legst nişt emeşt oih di teig
Vi eier in der velt ?
Ot daht zih erşt zih oifghehapt ~
Vi kimt ahin der tug ?
A zekl altn veitş ghekoift bai loşken oif der vug,
A veigl hol aheim gheştept,
A nareş bintl ştroi
Un nuhdem bloiz a tap ghetin
A kelbl bai a goi
Un şoin ~ zel got nişt ştrufn far di reid...
Kimt vider ois ;
Hotş loz aza meşte du di hin
Fin hant arois
Un vider loif tu minhe şoin,
Vail du, a mansparşoin,
Darf eibik zih bavurenen mit oilemhabe-loin,
Unvail şoin noh a tug hot oisghetrinken ~
Got veist ver...
Lehavdl vi an ei trinkt ois der hazn Iankev-Ber.
Un ot azoi, dus reiteniş di hin in beide hent.
Di mairevzait in himel brent,
Un Leizer-Elie şteit un kikt zih ain
Vi kaviuhl leigt di zin şurik in filterfas arain.
Un einştigvalz, mit ştroi un ştoib
Di sohrim du un dert.
Un eimeşt şindt şoin un in şil tum davenen di liht,
Un oih der alitşker Vasil,

Der şraiber fin gheriht -
Gheit şoin aheim...
Un Leizer-Elie šteit
Un ştrekt aroif
Dem halz,
Dem kop,
Un tit di oign engher noh tunoif,
Un kikt tum volkn in der hoif, vus nemt di zin arum,
Un hert dem jum fin .lighel
Vus ringlt im arum.
Un ştiler vert,
Un leidiker in mark...
Ghit zih a hoib a ştroi in vint,
A blat,
A feiderl,
A reidl ştoib.
Tebumkit zih a kloister glok.
Lozt up a toib a zernele far şrek
Un flit avek...
Teilemt zih a goi vus nemt avek dus hei baim ferd,
Farneigt zih oih un teilmnt zih
A beidler oif der erd.
Zugt oih di goie fin der hin
Ir uvntleh ghebeit.
Un Leizer-Elie šteit noh alť
Un şoklt zih vi in a hinerpiet...
Un kikt oif ir, oif zih,
Un oif dem zelner oih, vus šteit in mitn mark.
Der zelner halt a broit baim boih
Un kikt aroif vi er,
Un knaibt in moil arain dus broit
Mit hent - farhorevet, vi burkes roit,
Un Leizer Elie halt di hin, fartraht azoi vi frir,
Un vus im feilt iz efşer bloiz a şrapendl,
A bletl şraibpapr -
Nor vus volt zain, ven er volt şoin ghehat

Un volt take şoin oisgherehnt akurat,
 Az s'iz der tug umşteins ghezugt
 Gheglîhn tu an ei?
 Az altding iz doh sai vi sai
 Umzister kopghedrei.
 Vaif vus iz şoin, az s'hot der tug a ghelehl oih -
 Di zin?
 Un az der zelner iz der blittropn -
 Iz vus derfin?
 Tu vus vet er mit aza grîbleneş derghein,
 Az oih dus rud vus er hot oisghetraht,
 Vil zih nit drein?...
 Un az er vet aroisbakimen dem patent oif tint-
 Vus toig dus alť,
 Az vider ligt dus vaif in kimpet mit a kind?
 Un az der dokter vurnt im,
 Er zol zih hitn ghît,
 Se zol dus male zain
 Dem kind nit kostn tufil blit?
 Un az er hot got veist vi lang,
 Kain ghîldn nit ghezein?...
 Kint doh ois,
 Az er iz ştillerheit ghereht take bai zih alein,
 Beeis er fregt zih ale mul: tu vus? tu ven?...

DI ZIN VET ARUNTER GHEIN...

Di zin vet arunter ghein untern barg
 Vet kimen di libe a şile tu ghein
 Vet kimen di libe a şile tu ghein
 Tum umet vus ziťt oif a ghîldenem ştein
 Un veint far zih einer alein.

Di zin vet arunter ghein untern barg
 Vet kimen di goldene pave tu flien
 Vet kimen di goldene pave tu flien
 Un mitnemen vet zi unz ale ahin
 Ahin vu di benkşaft tit flien.

Di zin vet arunter ghein untern barg
 Vet kimen di naht un vet zinghen liu-liu
 Vet kimen di naht un vet zinghen liu-liu
 Ariben di oign vus mahn zih tu
 Tu slufn in elbiker ru.

MEMENTO MORI

Un az Moïse-Leib der poet vet derjein,
 Az er hot dem tolt oif di hvalies ghezein,
 Azoi vi men zeit zih alein in a spigl,
 Un dus in der fri gur, azoi arum ten -
 Ti vet men dus gleibn Moïse-Leibn ?

Un az Moïse-Leib hot dem tolt fundervaitns
 Bagrist mit a hant un ghefreigt vi se gheht,
 Un dafke beels s'hobn mentyn fil toizn!
 In vaser zih vild mit dem leibn ghefreit -
 Ti vet men dus gleibn Moïse-Leibn ?

Un az Moïse-Leib vet mit treern zih şvern,
 Az s'hot tu dem tolt im ghefoign azoi -
 Azoi vi se tit a farbenktn in uvnt
 Tum fenfter fin zains a farheilikter froi -
 Ti vet men dus gleibn Moïse-Leibn ?

Un az Moïse-Leib vet dem tolt far zei muin,
 Nist groi un nist finter, ner farbnraih sein,
 Azoi vi er hot arum ten zih bavizn
 Dort vait tyish himl un hvalies alein -
 Ti vet men dus gleibn Moïse-Leibn ?

IZI HARIK : BROIT (fragmentn)

A naht in şlaksn, in ştorem un in ştoib,
 Kikn froien ştillerheit in şoib.

Un kinder varin farşlufn un farklert:
 - A rahmunes oif di taies, a rahmunes oif di ferd!

Aza naht a fințtere iz haint, farștikt un șrekt !
 Aza naht a fințtere iz fil mit toite hek.

Un ieder oigmblik, iede eințike minit
 Ken di naht a ris tin zih mit umru un mit blit.

Iugn raiter, kimen raiter, mișn zih țunoif
 Un țum palaț ~ bai dem palaț fil iz șoin der hoif.

Efșer kimen fremde raiter știl un umgherit ?
 Șvaign mames, șvaign kinder. Me farleșt di liht.

Naht, Un șrek. Un șvere știlkeit. Staigndike klep.
 ~ Vus hot ir farșpart di tiren, vaiberișe kep ?

Un se praln oif di tirn in hefker un in kraft.
 Tates, brider oisgheveikt in regns un in zafi.

.
 In ienem șabesfrimorgn iz der himl gheganghen keșire
 Hobn tates ghedavnt, un zin ~ oif di lonkes ghelegn.
 Hot zih plițling farvolknt, țevigt un țeșturemt.
 Gvald, ghifer ! Ot breht ois a regn !

Hobn țelozn zih tates in flater, in roiș fin taleisim
 Un mames, un meidn, un kinder kundeisim ~
 Un ale mit hent țu der lonke.

Șpilt noh di zin oif di hent, oifn hei,
 Heibt zih un ștoibt zih, un s'kloibt zih dus hei,
 Hop ~ un țevakst zih in kipes.
 Dekt zih der himl un s'vert epes știl ~
 Raist zih un s'tupet un tupet...

Un nit mit gheșrefen, un nit oif gheșlegn,
 A halb dorf loift aherțu mit hilf.
 Raist zih fin hoih un fin dr'erd a gheșrei,
 Heibt zih, un ștoibt zih, un s'kloibt zih dus hei,
 Hop ~ un țenemen in kipes !

Gheit men şoin ruik fin lonke aheim ~
 A daighe, zol ştorem işt şpîln!
 Gheit men şuzamen, me redt biz der heim...
 Şmeket der şabes şoin mit groier voh.

 Şmeket der Şabes şoin mit groier voh,
 Un di voh vert ruiker fin Şabes.
 Bavaksn şoin fin lang mit ştilkeit un mit moh
 Ale frime vegn fin reb Abes.

 Nor alte zeides gheien noh in şil
 Alte zeides zenen alť noh alte zeides.
 Vern kinder dil ~ vern tates dil.
 Vil zih, şoin nit şeltn un nit redn.

 Gheit men ştil, gheboign un fartift,
 Se ligt di şil biz ale vent farzinken.
 Kîmt un, un s'lugt, un s'trugt fin kolektiv
 A file fir mit faierdike ingn.

 Mit fet-farbrente broine hent,
 Mit bronzeve un upghebrente nakns,
 ~ Ghit şabes, zeides! Nit derkent?
 ~ Hotş şeimen zih hot ir ghedarft, laidakes!

 Un s'flit di fir, di gas vert dil,
 A hoib di baitş, a foh, a faif ~ farfloign,
 Gheien zeides ştilerheit in şil
 Mit şveire un arupghelozte oign.

HIRSCH: PARTIZANEN-LID *)

Zug nişt keinmul az du gheist dem leŧtn veig
 Himlen blaierne farştein bloie teig
 Kîmen vet noh unzer oisghebenkte şu
 S'vet a poik tin unzer trot ~ mir zenen du.

*) Der ingher dihter fin ot dem zeir popu'er ghevorenen lid, zol ghe-
 vein zain der unfirer fin di Vilner idişe partizanen. Er iz ghefain in kamf.

Fin valtn palmenland, bizn land fin tîfn şnei
 Mîr kîmen un, mît unzer pain, mît unzer vei,
 Un vu ghefaln iz a şprîţ fin unzer blut,
 Sproţn vet dort unzer gvîre, unzer mut.

Unzer morgn vet baghîldn unzer haint,
 Unzer nehtn vet farşvîndn mîtn faînd -
 Un oîb farzomen vet zin în dem kaîor
 Vi a parol zol ghein dus lîd, fin dor ţu dor.

Gheşribn iz dus lîd mît blît un mît blaî,
 Dus iz nişt a lîd fin a foîgl oîf der fraî,
 Du hot a folk ţvişn faîndike vent
 Dus lîd ghezînghehen mît naganes în dî hent.

DAVID HOFSTEIN: BAI VEIGN BAI VAITE

Bai veign bai vaite,
 Vu reider, vu blînde,
 Far vîntn farşaite
 Aţ muln un muln dî heimloze ştoîbn -
 Dort hob îh oîf felder fin hefker main zeîung gheklîbn.

Îh hob oîf main aksl a mase ghenemen
 Fin zoîmen bafaihte mît harbst-toien kalte,
 Mît zeîdne îerişe, mît ştekn mît altn,
 Mît altn farştoîbîtn, farşrupenem logl
 Ghelozt zîh oîf veîgn, oîf vander, oîf vugl...

Ţum himl Ţum hoîhn,
 Fin heîmen fin fremde ghegan zenen roîhn...
 Bai niderîke pleîtn
 Ghevart hobn frişe Ţeakerte beîtn...
 Mît elnd-ghebeîtn un mît pahed-gheheîmen
 Ghezeit hob îh zamen bai vîld-fremde heîmen.

Oîf erdn, oîf veihe îţţ ştei îh bîz knehl
 Oîf eîghene beîtn, în laîdn farzeite...

H'başver aih haint, foiglen, aih vintn, aih huglen!
 Main zeitung ništ kloibn, main zeitung ništ şlugn!
 Ih hob mir main zeitung oif aksl dertrugn
 Fin veign fin vaite, fin vander, fin vugl...

IN VINTERFARNAHTN

In vinterfarnahtn oif rusiše felder ~
 Vu ken men zain elnter, vu ken men zain elnter?
 A ferdl an altinks, a skripnder şlitn,
 A şliah a farşneiter ~ un ih bin in mitn.
 Fin intn, in einşikn vinkl in blasn,
 Noh leşn zih troierik tliende pasn.
 Fin fornt farşpreit zih a midber a valser,
 Un vaht dort țezelt iz a țendlikl haizer ~
 Dort drimlt a hiter, farzinken in şneien.
 Tum idişn haizl fil stejkeleh gheten.
 A haizl vi ale, nor greser di fenşter.
 Un țvişn di kinder dort bin ih der elşter...
 Un eng iz main veltl, un klein iz main reidl,
 In țvei vohn ein mul fin hiter in şteitl.
 Un benken in şvaign fin felder fin breite,
 Fin veign un veigleh, farşneite, farveite.
 Un trugn in harşn farborghene veien
 Fin zamen vus vartn un vartn oif zeien...
 In vinterfarnahtn oif rusiše felder ~
 Vu ken men zain elnter, vu ken men zain elnter?

BER HOROVITZ: UBŞAID

(Fin şikl: „Milhume lider“)

O, mame, mame!
 Sara troirik glik iz dermanen!...
 Az ih hob mih ghegreit avekțughein,
 Hostu di şabes-leht ghețindn

Un dus şvarţe troierfarteh ubghebindn...
O muter maine! Vi heilig bistu mit di şlanke hent oif d'oign
Iber di țiterdike şabes-leht gheboign,
Mit di taiere zorgnțakerte, eidle bakn,
Iber velhe glanțndike trern rinen...
Oifn benkl baim bet iz main rukzak ghelegn,
Un ungheleint un der vant maifn gheveir :
Un ih bin ghezesn baim vaisn tiş,
Știl un umetfil far vaite veign,
Un trinkendik dus veimutike heimglik,
~ Un main hart iz gheveizn şver...
Mir zenen şvaigndik ghezesn bai der side...
...Di țait hot ungheklopt pinktleh, groizam!
Du host mih veinendik ghevolt bagleint țu der ban.
Es iz ghevein a fiņterer droisn,
A frostiker vint,
A kalter vinterreign...
Ih bin gheveizn streng :
„Nein mame ~ du bizt şvah,
Du bizt krank,
Blaib in der heim“ l...
Dain ghevein un dain şluhtn
Her ih noh tumid, mame maine,
Un oif main halț
Brenen mih noh daine trern...
O mame, mame!
Sara troirik glik iz dermanen l...
Mit gheștikte trern
Bin ih avekgheganghen.
Oifghehoibn dem mantikragh.
Gheboign unter dem rukzak un gheveir.
Un du host mih noh gherifn
Finem hoifn fențter :
„Zin l...Beirele!“...
Dain kol hot zih ghetrugn
In der şvarțer naht...

Gheklugt, gheveint hot in im
 Der iumer fin ale mames fin der velt,
 Vus garn un benken un rifn
 Nuh zeire leibedike un toite zin...
 Un oft, oft in tinkele neht
 Her ih dain rifn ~ mame!...

IOSIF KIRMAN: DER TATE GHEIT UN IH GHEI MIT

Şpilt a fidele, şpilt un veint, vinter vi a zukns kol,
 Iurn daht zih kindişe un s'falt oif zei main tatns ol...

Der tate gheit un ih ghei mit ~ nuent far unz ~ di zin fargheit,
 Di haizer daht zih, klenere itt, daht zih klener ~ un farşneit.
 Un vider h'kik zih ghit arum ~ ligt der uvnt bai der erd,
 Nuent far unz ~ un iber unz ~ hengt di levune vi a şverd...
 Titert in main tatens hant main kindiş leibn, vi a toib,
 Titert, flatert, far a ştib, un vil arain durh ieder soib.

Ailt main tate tu di trit, vi er voIt oih main şrek derfilt ~
 A foigl fin der krim fin dah, flatert mit di fliglen ~ flit.

Ailt main tate tu di trit, un firt mih far der hant ~ un gheit,
 Belmer, haizer ~ un der veig ~ telofn mitn vint ~ farşneit.

Flater ih mit şrek ~ un zei: main tatns punim ~ grin far'ert,
 Di oign mit main kindiş hart, falt far im arois oif dr'erd...

Glet er mih un nemt mih ain, un zugt mir epes ştil in oier
 Ghefen ştern, gheit di erd ~ un mit zei gheit mit main troier...

Nemt main tate mih arum: du bist dus liht, du bist di şain ~
 Biz main kop vet finşter zain ~ vestu dus lejte liht mir zain...

.

RUHL KORN: MAIN VARTN...

Ih veis şoin, az es iz umzist ghevein main vartn ~
 Hob haınt a ganşn inderfri
 Gheleint dem fli fin kleine feigl
 Un hob zih es dervist fin unzer kaş,

Vus hot farghesn tu lekn
 Ire vais=gheile flekn,
 Vi s'tz dus ir teive,
 Tum simen,
 Az eimeţ darf kimen.
 Un oih dus faier iz gheleign inem oivn,
 Vi farşeimt,
 In aş un troier ainghezinken
 Un nişt ghespringhen antkegn a gast
 Mit a garbn fin finken.
 Vest haınt şoin nişt kimen ghevis.
 H'vel oisleşn dem lomp un farşteln di fenţter
 Far alţ, vus iz nuent un vaiţ,
 H'vel dan mit ale maine glider
 Zih varfn in der djungl fin main ainzamkeit
 Un tapn mit ghedanken, vi mit ştile trit
 Di naht,
 Az h'zol nişt untreitn a pişendikn şlangnkop fin der dermanung.
 Dan vel ih oisştreakn tum grîs di hant
 Un nemen redn tu main şutn,
 Vus blonket, vi a nu=venodnik oif der vant.

DI ŞMULE STEJKE

Mistume iz noh haınt faran di şmule stejke,
 Vus ghedenkt daïne trit,
 Un s'blit noh alţ baïm rand fin veig
 In zimerdike teig
 Der roiter, ziser klei
 Azoï vi demuît,
 Ven bist gheghanghen
 Şabes fin davenen aheim
 Iber dem langn, şveïrn barg fin leim.
 Es hobn daïne klighe, grue oign
 Nişt ţulozn ghevolt di anung fin toit,
 Un vi bînen di felder hvalike ghezoign,
 Vus hobn gheşmekţ durh grinkeit mit broit.

Nor, az es hobn daine mide trit
 Zih unghehoibn plontern in di farşidene zaitn
 Vi şuf oif a veig a breitn,
 Hostu zih demult ungheşpart mit dain hant
 Oif main broinem, kinderşn kop,
 Az keiner zol dain şvahkeit nişt derzein
 (Es daht zih, az der veig nemt keinmui nişt kain ek)
 Un ghehit dem sod,
 Fin velehn s'hobn bloiz ghevist
 Du, der toif un der leimener veig.

Un ven maine oign
 Derştointe,
 Hobn gheşpilt mit a halbn farştein,
 Hostu mit farşlughenem utem
 Ghevizn vi di velt iz şein
 Un ghelernt miş libn dus leibn.

Es iz fin daine verter oisghevaksn
 Dus vunder fin lender, fin beimer, fin blumen,
 Nor s'hot gheşmeihlt troierik-ştil dain punem,
 Un s'iz dir oisghekimen grud şu redn
 Vegn der başaidener, heimişer tentorie,
 Vus tuliet ain farşeimt di roze kleine bliñn,
 Un iz doh azoi biter, ven men muz zi trinken
 A ieden inderfri als broine tei,
 Ven s'kenen şoin nişt helfn mer
 Nişt şşavnişte, nişt jetnişte fin spas,
 Kdei şu kenen oifhaltñ dus şvahe flemi leibn
 A hoideş oder şvei.

H'ghedenk şoin nişt ghenoi, vus hrost derşteift mir demult,
 Nor haint noh, nuh azoi fil langhe, langhe iurn,
 Ven h'bin einzam un hefker, vi a sosne in vint,
 Trink şh vi du amul dem broinem tei
 Dem biter-zisñ tam fin daine verter, futer,
 A ieder tug oifşnai,
 Az h'zol noh konen oifhaltñ in zih dus gloibn a tug, a hoideş, şvei.

FARVIANETER FRILING

(fragment)

IV

Es iz mir azoi šveir un troierik un dir,
H'volt haint ghevolt hotș redn mit dain fraint,
Oder ghefn mit der gas, vu du host ghevoint,
Efșer vel ih noh ergheț in vinkl baim toier
Trefn dain șutn țughetuliet țu der groier moier.

H'volt haint gheganghen beitlen in der gas
(Un efșer volt mir grud gheșpilt dus glik)
Bai ale di, vus host amul baghegnt mit a blik,
Un datn glaihgheiltikstn, țufelikn șmeihl
Volt ih oisghenart bai zei far mir țurik.

Un veis, h'volt haint afile lib ghehat di froi,
Vuz iz dir nuent ghevein amul—un oih afile di, vus iz dir nuent ițt,
Un vi a șvester volt ih ir ghezugt a vort, a treist, a ghits,
Ih volt main ganțn ștolț ghebindn mit a șklafnșnir ~
Es iz mir azoi šveir un troierik un dir.

MOIȘE KULBAK : AHĂR

(poeme)

Ahăr est șoin nit, trinkt șoin nit mer.
Ahăr iz șoin nor oig un gheher, oig un gheher...
Un in feld, țu dem naketn breg țugheșpart,
Er ligt.
Er șvaigt. Horht. Un hart.

„Du, du, ih hob laidn in leibn ghevolt,
Nor nuhghefn dain țiterdik-liht știllerheit :
Vus ih traht iz di velt, un di velt iz di velt,
S'iz der umklurer sod nit başaidt.
Hob verter un verter, vi finklende șnirn kristul,

Gheșleift un ghevorn in krenț :
Du, du, vus batait a mentș ?

Vus iz a barg ?

Un vus hulemt der tinkeler tul ?

O, du, di farhoifene said finem al ;

Gheleigher fin lang soin farglivertn ştrom,

Du Got !

Bistu nit fin main blit a gheboirener, blitiker ştral

Şu balaihtn dem thom ? ! " .

Balm breg, s'stoint a kerper a naketer ştim. Dus iz er,

A hoil bergl fin oig un gheher, oig un gheher...

Un di ştim, vi fin dr'erd oisghekveit,

Iugt,

Ahär klugt, Ahär klugt bai dem ek fin der veit .

„H'trug arum fin der groier neşume dem ol,

Vi a keit.

O, farvus bin ih nit toiberheit

Oisgheknotn ghevorn

A tul...

Du, zei, maine roie haloimes fin leim,

In main hart - dus farneiplte, vareme feld,

Vus er zingt un a utem gheheim

Fin ein veit, ein veit...

Doh - der morgn-roz ştaigt oifeş nit fin mir,

Dus liht fargheit

Un h'vel in vister naht şum oisgheloztn blu

Nit vern şugheleit...

Ver veis, şi bin ih oif di felder du ? !...

„Ih lig un horh dem kiln gos fin faihte ştern,

H'loier oif di dine milch-veign : un du, vu bistu ? !

Nor dorştik dih in freid-gang şu derhern -

Farnem ih nor di toibe kleng fin ru.

Şi vel ih dih soin ven amul bagheghenen ?...

Dus lid fin ştime kerpers glit tif un ştaigt.

Zei şu ! Zei, şu ! !...

Hob dembik mih in veit araingheşvaigt,

Hotș inem troim,
 Ți vestu inem ștorem oihet mih bareghenen ? !
 Du, du ;
 H'vil falen știm ~ ain oifghebliter boim,
 H'vil blumendik in roitn untergang farghein,
 H'vil veih aruptrifn a toi fin zinghendikn blu,
 Vi a ghezang,
 Vi a ghevein...
 Veî, sai du un îh ~ mir zenen lang nîtu !“.

Baim breg. S'ștoint a kerper a naketer știm. Dus iz er
 A hoil bergl fin oig un gheher, oig un gheher...
 Un di știm, vi fin dr'erd oisghekvelt,
 Iugt.
 Ahăr klugt, Ahăr klugt bai dem ek fin der velt.

IH BIN AROIS IN UDER-FELD

Îh bîn arois in Uder-feld mît șvarțer erd zîh nern.
 Dus lepleh gold hot zîh țesprîț fin tîfn bloi, vi perldike trern,
 Der șnei, vi tîher volene, hot krank gheutemt in di kîle tuln,
 Un s'hot dus feld ghemurmît fin zain șluf un tîferheit ghekvoin...

Îh hob zîh țughehert țum tropn-fal mît a farborghenen țîter :
 Es tîț zîh vus in freid. Es șepn zaft di naked-fete rîter ;
 Berlozkes hobn epes tîfe ghîts fin zîh aroisțuzugn ;
 Un șveire dembes kehlen zîh : di alte beîner doh dertrugn !

Ruik șleifern di grîne neist-ștîbleh oif hoihe beimer,
 Mît foigl-mist farflekete... s'bloit. S'vert gringher un gheroîmer,
 S'kvelt mît knospn șikere, mît faihte erd un roie țvaîgn,
 S'pliesket zîh dus frîlîng-gold in hart, az s'glîst zîh șvaîgn...

IN GURTN, BAINAHT

In gurtn, bainaht, unter bliende țvaîgn,
 A hant in a hant veln beîde mir zîțn

Un șvaîgn...

Di blase levune farštiln vet unzer laiden,
Vet veibn fin ruikn zilber a hulem

Oif beidn.

Mir zenen farteilte, farvuglte toibn -
Lomir zih tullen, ven keiner bamerkt nit,

Un gloibn...

Un ven in a naht vet fin unz ver nit kimen -
Nit veinen, nit troiern zol der farlozter,

Nor štimen.

In gurtn dort unter di bliende švaign
Zol er di faršiterte fingher farbrehn

Un švaign...

EIBIK, EIBIK...

Eibik, eibik veibn zih di klanghen un di farbn
In a ghezang fin veirn un nit veirn,
Un eibik laihtn-tu di kalte šteirn...

Vu s'iz nor amul a mentš gheštanen,
Valghert zih in štoib arum a šarbn -
Di gheter štarbn nit, un mentšn štarbn!

An utem heibt zih oifet tu di himlen
Un oif di štern vert er oisgheganghen,
Un eibik veibn zih di farbn un di klanghen...

Es iz a šmeihl štil di velt ariber
In tug fin dem gheboirn -
Tefinklt hot zih erd un himl in a hulem fin kulirn...

Eibik, eibik veibn zih di klanghen un di farbn
In a ghezang fin veirn un nit veirn,
Un eibik laihtn-tu di kalte šteirn...

ARN KUŞNIROV : VENT

Mir

Hoſhe, harte, feste vent

Farurteile : hern un ſtimen,

Toiznter,

Toiznter iurn mir zenen ghehorham gheveizn :

Ghehert un banemen

Un ſvaigndik

In zih dem murml fin doires gheſtikt !

Nor mer -

Mer veln mir ſoin nit ſvaign ?

Mir hern

A ſtaign

A graifn -

An upklang

Fin ſveire, fin ſtaife, fin aizerne trit !

S'gheit a groiser, a mehtiker !

Alt vus erſt nehtn

Gheherſt hot vi feldz,

Vi granit,

Falt far im, knit

Mi, ſiter un groil !

Ghit unz a moil !

Bakleipt un bahengt unz

Mit menghes aſiſn, plaktn un bleter !

Mit zei

Vi mit rizike gorglen

Veln mir ſraien :

Mir hern

Feste, ſveire, zigheriſe trit !

LEIB KVITKO : IN FELD

Se gheit avek der pasteh mit di ſuf -

Se kimt un di levune mit ſteirn.

Dus himl-feld iz grois, iz un a ſof,

Di ſteirn paſen zih biz grois tu veirn.

Se vîgt zîh oîf hîdişim der kombain -
 Er şlept oîf zîh dî şutns finem uvnt.
 Se tit im oîs turik dî hele şain,
 Dî lompn-keît vus hengt îber im nuent.

A frişer umbait kîmt, a frişer fleiţ
 Fin mentşn frişe oîfn feld ţugheit zîh.
 Fin zanghen-kep zei şafn berg mit veiţ,
 Zei şitn veiţ, un veiţ in şitn freit zîh.

Se gheit avek fin himl-feld ţum sof
 Turik avek levune mit dî şteirn.
 Un vider kîmt der pasteş mit dî şuf
 Tu paşen zei ţu zet, biz fet ţu veirn

MAIN TAIERER

Ih hob zîh ţughekîkt ţu dî sosnes inem vald,
 Iz eine in der ţveiter nit gherutn.
 Oî, azoi maîn taierer - nitu gur aza şalt, -
 Derfar azoi dus şeîdn zîh
 Tit in harţn brutn.

Ih vel dîh farghesn? Ih?! - Keînmul in der veit!
 Dus veln nit derleîbn gur dî sonim.
 Oî, îh bin dain soneşnik, un du - dî zîn, vus kvelt, -
 Avu du şeîst ahînţu nor
 Kert zîh oîs maîn punim...

ZIŞE LANDE: MIT VIFIL TROIER...

Mit vifil troier kîkn froten oîgn
 Oîf zei're raîţende un runde glider
 A foîler neîpl ştendîk iz farţoîgn

Nit einmul gheist avek fin zei a mîder,
 Doh eider s'şlugn daine leţte ştundn
 Nit einmul vestu zain bai zei noh vider.

Du bizt tu zei oif eibik tughebindn,
 Vail unfarghengleh, eibik iz der troier,
 Un s'iz dain blit mit benksaft unghetindn
 Un oftmul laihtn in dain velt der groier,
 Fin tughezugtn land di vaite zinen
 Un s'iz di froi tu ienem land der toier -
 Az voil iz dem, vus hot dem veig ghefinen.

IZ DER HEILIKER BAL-ŞEM-TOV...

Iz der heiliker Bal-Şem-Tov in feld umghegangen,
 Baghinen in feld inem kaltn ghegangen,
 Es hobn fin tufn ghebluzn di vintn,
 Kalt un frostik hobn ghebluzn di vintn,
 Az s'hobn ghenemen im frirn di glider.
 Un s'hot mit farfroirene glider
 Der heiliker Bal-Şem-Tov gheefnt di lefťn
 Un hot oifn kol zih řezinghen:
 Azoi hobn zaine gheefnte lefťn
 Ghezinghen, ghezinghen, ghezinghen:
 „Az voil iz tu dem, vus hot zoihe gheveizn
 Dain vint zol amul im barirn,
 Az voil iz tu mir, vus hob zoihe gheveizn
 Fin keltn fin daine tu frirn,
 Az voil iz tu mir un az voil iz un voil,
 Az voil iz un voil iz un voil.“
 Un dorťtik di frostike luft alť ghetrinken
 Un vider in tife mahşuves farzinken.
 Un einťtgvais iz inem himl arois
 A zin azoi flamik un grois,
 Az vi in ghehenem ghevorn iz heis,
 Fin punim gherinen hot tropnvais řveis
 In s'hot inem brenendn feld
 Kain vintl řumul nit gheveit,
 Nor plřtem zih hot durhn brenendn feld
 Dus kol fin Bal-Şem-Tov řuşpreit,

Dus hot der Bal=Sem=Tov ghezînghe,
 A loib tum bașefer ghezînghe :
 „Far keltn un hițn, far zin un far reîgn,
 Far tug un far naht, dir a loib !
 Far alem vus di șikst dem mentșn antkegn,
 A loib dir, a loib dir, a loib !
 Un voil iz tu mir, vus ih ver itt farbrent,
 Fin faiern daine farbrent.
 Un oib ih bin zoîhe, un du host bașert
 Tu faln fin dorștikeit itt oif dain erd,
 Vi voil iz tu mir un vi voil iz un voil
 Un voil iz un voil iz un voil.“

FARHANEN VERTER...

Farhanen verter vunderbare dîne,
 Koim zugstu zei, vert laihter dain ghemit.
 Zei zugn ober zugstu keinmul nit,
 Amul nor, ven du herst alein nit daine reid,
 Dir faln zei glaihgiltik finem moil.
 Du veist afile nit derfin, erșt șpeit nuh dem
 Derzeistu, az mit dir iz vunderbars gheșein :
 Du redst azoine reid, vus keinmul hostu nit gheredt,
 Du zeist azoins, vus keinmul hostu nit ghezein.
 Un alț, tu vus du rirst zih tu, iz freid un freid un freid --
 O, verter vunderbare, dîne.

FAR UNZER...

Far unzer hurev idiș leibn
 Fal ih un beit far dain ghenod !
 Ih vein oif unzer mame Vilne,
 Oif Kolomei un oif Brod ;
 Oif Varșe, Kovne, Kaliș, Lemberg,
 Oif groise un oif kleine șteit,
 Vus iz der soine șoin bafaln,
 Vus șpeiter noh bafaln vet ;

Oif iedn idiş şmutik ghesl,
 Oif ieder krom vein ih un klug,
 Oif iedn şenk lombard un kreitşme,
 Oif unzer falşer mus un vug;

Oif iedn idiş freileh haizl
 Vus in a goiş şteitl şteit ~
 Oif alť vus iz gheveizn unzers
 Un mitn roih aťind fargheit.

S'iz reġn un hel alť vus iz idiş ~
 Dus urem leibn boi őrik,
 Un di farumerte neşumes
 Mit a nišť-duik vort farvig!

A. LEIELES: FIN DER POEME „TU DIR ~ TU MIR“

XVI

Ghġt ~ ranglen zġh mġt vort, vus iz akşunes,
 Vus teġlt beis-oilems un bafeġlt: farghes!
 Ghġt ~ varfn in dem pġsk fin velts ikones
 Di klule idiş un dem idiş-nes.
 Men zugt, der nes badarf şoin ġtt rahmunes,
 Farmġşpet Fabius Linds farklerter ferz.
 Zol zain...biz s'hġstn ois zġh ale vrones,
 Kon oġhet unterghein der unġvers.

XVII

Tu şraġbn idiş iz tu ~ treġtn zaitġk
 Baġ eventus in gasn fin dem land.
 Mġt file tişn kloġmeršť fil badaitung
 Roġst dort in fremd, vu ştendik grois un grand.
 In idiş land iz voh. Vi langher fratġk ~
 Kartofl, hering un a dank derfar,
 A vort tu švei de monung in der šaitung,
 Ver redt švei kolums ~ un s'iz hoġher shar.

XVIII

Di dihter-gas di idiše ~ umístn
 Hot eimeţ zi azoi avekgheştelt.
 Dort vim!t mit Bal-Şems un Iezusistn,
 Es şturmen kripel heflike a velt.
 Meşihem trugn zih mit ametistn,
 O s'ghelt a ştrait far grudstn veig ţum keţ.
 Hoifh trubn proletarişe horistn ~
 Ţeklemter zifţ in kojelkes fin leţ.

XIX

Fin Minsk biz Varşe, fin New-York biz Balte ~
 Eş daht zih nor a meşiguim=hoiz.
 Nor nişt gheait ~ es iz di alte, alte,
 Bal=hu!em ~ lerner ~ un martirer=kloiz.
 Findanen emesn, vi toiern ţepralte
 Bavaizn veign durh banaitn ferz.
 Biz greihn vet di leţte hant, di kalte,
 Kon idiş oifraisn dem univers.

H. LEIVIK: ŞLUF, ŞLUF

Şluf, şluf, şluf,
 Der pasteh fariugt hot zain şuf,
 Der futer farlozt hot zain kind,
 Ghelozt in der fremd oifn vint.

Vus tit men : s'iz keiner nitu ?
 Ih vig dih a şu nuh a şu,
 Ih ţi alţ fin vigl di ştrik
 A her un ahin un ţurik.

Lu, lu, lu,
 Der vint kon nit şlufn, vi du :
 Es blonfen im frirende velf,
 Un eimeţ beţt rahmim zih : helf...

Vus tit men : az eimejer şrait ?
 Er şrait un hert oif mit der şait,
 Di şait iz a reighe ţu ţvei ~
 Fariugt hot der vint dem gheşrei...

Vus tit men : s'iz keiner nitu ?
 Ih vig dih a şu nuh a şu,
 Azoi vi oif alţ kint a sof
 Vet kimen oif unz oih a şluf...

ERGHEȚ VAIT

ErgheȚ vait, ergheȚ vait,
 Ligt dus land dus farbotene,
 Zilbrik bluen di berg
 Noh fin keinem batrotene ;
 ErgheȚ tif, ergheȚ tif,
 In der erd aingheknotene,
 Vartn oiȝres oif unz,
 Vartn oiȝres farşotene.

ErgheȚ vait, ergheȚ vait,
 Ligt alein a ghefanghener,
 Oif zain kop ştarbt der şain
 Fin der zin der farganghener ;
 ErgheȚ vuglt ver um
 Tif in şnei a farşotener,
 Un ghefint nit kain veig
 Țu der land der farbotener...

VIDER GHEŞTORBN A ŞUHN

Puşete, nakete reid,
 Di velt iz in vinter farkrohn ;
 Mih şrekt nit main eighener toit ~
 Hob moire şarn toit fin main şuhn.

H'farnem zih mit alt vus ih ken,
 Afle mit tutrahtn gramen ;
 Ih freig ot azoi bai main pen -
 Tu veist zi fin vanen mir ştamen ?

Ŧi veist zi vus meint in şpitul
 A şuhn vus gheitt ois derneibn ?
 Ŧi iz nit dus ştarbn tumul
 A trot Ŧu a naiern leibn ?

Se hot nit kain entferr main pen.
 Fin vanen gur zol zi im hubn ?
 Dervaille - biz vanen-vus-ven -
 Me trugt şoin main şuhn bagrubn.

Me trugt im oif iener zait şvel,
 Un vu nor ariber - farşvindn ;
 S'iz du in şpitul a tunel
 Mit dem thare-ştibl farbindn.

Ŧum ştibl, durh şvarŦn tunel,
 Durh şmule, durh tife zigzagn,
 Me firt im oif reidleh şnel-şnel,
 Noh şneler vi h'freig maine fragn.

Dervaille - biz vanen-vus-ven -
 Main şuhn, er iz şoin in ştibl ;
 Un ih şraib noh alt mit main pen,
 Gram „ştibl“, „faribl“ mit „ibl“.

Baghtnen. Di velt iz farşneitt.
 Di velt iz in vinter farkrohn ;
 Mih şrekt nit main eighener toitt,
 Nor dus leidiike bet fin main şuhn.

BLINDE TUMANEN.

Ştreng un daine oign,
 Farghiher di şpanen
 Di erd iz farşoign
 Mit blinde tumanen.

Un der, vus iz oibn,
Vet keinem fin danen
Țu zih niȚ derhoibn
Durh blinde tumanen.

Un der vus iz intn,
Vet Țtein vi gheȚtanen,
A blinder ghebindn
In blinde tumanen.

Un der, vus darf kimen,
Mit raiter, gheȚpanen, ~
Iz lang Țoin ghekimen
Durh blinde tumanen.

Farrais daine oign,
Farghiher di Țpanen,
Un fli oif di veign
Fin blinde tumanen...

LEIG DAIN KOP

Leig dain kop oif maïne kni,
Ghit azoi Țu lign,
Kinder Țluin ain alein,
Groise darf men vign.

Kinder hobn Țpilehle,
Țpiln ven zei viln,
Groise Țpiln nor mit zih,
Mizn eibik Țpiln.

Hob nit moire, ih bin du,
H'vel diȚ nit farȚtoisn, ~
Host ghenik gheveint Țoin haint,
Vi es past a groisn.

Ungheveint un ungheklugt,
Ih vel diȚ farvign ~
Leig dain kop oif maïne kni,
Ghit azoi Țu lign...

IOSL LERNER: IBER FELD UN VELDER

Iber feld un velder
 Blondjet um a lidl
 Veint in dem a meidl
 Hilpet vi a fidl...

Blondjet es arumet
 Blonket, ziht a tikn,
 Havert zih mit šteirn
 Un mit meidls blikn...

Flien iurn ~ feigl
 Umetike staies ~
 Flit mit zei dus leibn,
 Dus leibn bald farbai iz...

Un dus meidl vart alt
 Efser vet er kimen,
 Un dus meidl vianet
 Vianet mit di blumen...

Iber feld un velder
 Blondjet um e lidl
 Veint in dem a meidl
 Hilpet vi a fidl...

MALCA LI: DIH MULN...

Dih muln, land mains, mit Buvel-turems
 Fin aluminium, bronz un gold bazoimt.
 Ghepanțert in şildn, vi krigher kegn şturems,
 Daine molern mit krenț fin liht bakroint...

Dih muln, land mains, mit liht-kupoln,
 Mit faier-fențter in der naht țeblițt
 Daine taihn ~ mit şifn ungheşvoln
 Daine koimens ~ in himl-aughekrițt.

Dih muln land mains mit aeroplanen
Vi di faier=udler tum himl=hoih.
Vi es şlenglen zih fugndike banen
In inghevaid fin manhetn=boih...

Dih land mains, mit henghendike brikn,
Mit lompn vi dimentn oifn haltz fin naht...
Vi a volf şpizt un di hingherike blikn,
Ven dus vild hot in zih zain blit dervaht...

Land mains, mit palaţn un muzeums,
Şveis fin gvire durh doires aingheşpant,
Ih volt gheşoltn vi der pasteh Umos
Mit a ştekn in main foistndiker hant...

Ih volt zain alte klule oisghegrubn,
Gheşoltn, gheşoltn dain raihn klas
Mentşn in der nider vi şvarţe rubn
Krakn ois dus umglik oif dain gas...

Antkegn daine mehtike metropoln
Şrek un elnt ţufisns dain iedn hoiz,
O, land mains, ih volt dih muln ~
Oif iedn turem ~ a mentş gheht ois...

A. LUŢKI: A ŞTEIN

A ştein in feld.

A groiser pesimist.

A şveirer filozof.

Nişt far zih ~ un nişt far ienem.

Nişt far alem ~ nişt far einem ~

Keinem.

Zih avekgheleigt un ligt.

Aingheknotn zih un drikt.

Lîgt a hoîler, un a hemd,
Un nișt er ghîit un nișt er nemt.

Er nemt nișt ain kain broizl șnei.
Er trîinkt nișt ois kain tropn toi ~
Azoî.

A ștorem buhtșet îm in pleișe ~
Buhtșe.

A reîgn fliasket îm in punem ~
Fliaske.

A hugl șpringt îm oîfn șteirn ~
Șpring.

A ștein.

Nișt baroișt in friling,
Nișt antoișt in harbst.

Alemul aîșein.

Mîț alemen ~ alein.

Nișt țu blien ~ nișt farghein.

Er endert nit zain mein.

Einmul neîn iz neîn.

Ștein, vus tîstu du ?

~ Ih ru.

Biz vanen vestu ruen ?

~ Bizn sof fin ale șuen.

Nu, un șpeîter ?

~ Freîg in himî bai di gheter.

Ștein !

Ti zîh hotș a șokl !

Hotș amul a vakl !

~ Neîn.

Alț vet veîrn ștein

In endlehn șah hakl.

* * *

Oifn feld derneibn ~
 Şoklt zih a gruzele,
 Mit iedn bluzele,
 Un freit zih mitn leibn.

İTİK MANGHER: DER NUVI

H'bin der nuvi, vus hot farloirn
 Dus vort fin Got oifn veig tu aih.
 İtt ştei ih a farşeimter oifn şlah,
 Un vikl main ghif in zibn troiern.

Zol ih unklapn un rahmim beitrn,
 Vail h'bin ghekimen un a tropn treist?
 Ti zol ih vuglen, vi a foigl un a nest,
 Biz di mitn-naht vet mih fartretn.

Vint, du, eibiker umru fin der velt,
 Simbol fin tues un fin vuglen ~
 Loz trinken fin daine loglen
 A vanderer, vi du un a ghetelt.

Bliendiker şteirn fin der naht,
 Simbol fin blendeniş un fain ~
 Loz daine leşte goldene ştraln
 A lahtung zain far main ştiller naht.

Zinghendike taihn fin der erd,
 In alere hvalies blien vignalder ~
 Lozt mih trinken un hulemen a mider
 Dem lehtn hulem, vus iz mir başeirt.

Der leşter hulem ~ dem nuvi, vus farloirn
 Dus vort fin Got ~ oifn veig tu aih.
 Un şteit itt a farşeimter oifn şlah
 Un vikl zain ghif in zibn troiern.

DI BALADE FINEM VAISN BROIT

Şteien mames in řerisene řaln
Oif tinkle uvntinke řveln.

Bleihe ghezihter. Farloşene fingher.
Drařn apostlen fin dem hingher.

řindt der uvnt iber zeire kep
Di levune un, vi a broit a vais.

Ştrekn di mames farlatete hent.
Troierik řum vaisn broit, ghevendt.

„Heilik broit fal řn unzer řois!
Heilik veřn-broit, leiz unz ois!

Der hingher kneit in unzere betn
Fin unzere kinder naht-skeletn“.

Flatert levune iber ale fenřter,
Iber kinder-kep, iber naht-gheşpenřter

Şmeřhlen balm řaln finem vaisn broit
Di kinder un řtarbn a gringhen toit.

Farbrent levune in taih ire řtraln
Levune, vus ken finem himl nit řa n.

Şteien mames oif řveln gheboign
In řerisene řaln mit farloşene oign.

Un zeřn zih řive nuh a řgn toit,
Un zeřn zih řive nuhn vaisn broit.

AKEIDAS IřHOK

~ Vus zelstu iřter, mařn kind un korbn?

~ Ih zei : ibern liřtikn himl-blū

řit ois di fligl a řveire tife řu

Un oif a řeillem hengt a mentş gheřtorbn.

Vus şteistu, futer, azoi bleih un ştim,
Un s'glitşt dain meser zih arup tu dr'ed?
~ Dain şeiner toit iz an andern başeirt,
Ti un dain troier, main kind, un kim.

~ Ver iz er, ver ? Ih vil zain punim zein.
Heilik darf er zain un oisterliş un şeın ~
O der, vus hot main korbn tughenimen !

~ Kim, kind, der uvnt tinklt şoin in feld.
Der veig iz lang un vait noh dus ghetelt,
Un er, der glikleher er darf erşt kimen.

LIBŞAFT

Ş. I. Imbern

Şlanke hirşn oif farşnette berg,
Di zilberne herner fartşepen di levune
Un di levune iz ghit tu zei.

Main mame hit zei. Gheit zei nuh fis-trit.
Di velf in vald zoln nişt derniuhen,
Farleşt zi di şpurn oifn şnei.

Main mame iz şoin zint iurn toit,
Nor ir libşaft gheit arum in roim
Mit ofene urems farn vint.

Zi şleifert ain dem umru fin di ştruzn,
Şpreht up a „ghit oig“ di kleine huzn
Un dus mindste veriml rift zi „kind“

Di libşaft lozt zi nişt in keiver rien.

Ot efnt zi di thine far di şteirn
Un zugt un zugt, az Got zol zi derheirn.

In main hulem laiftn ire treirn...

DI BALADE FIN DEM ID, VUZ IZ DERGANGHEN

FIN GRU BIZ BLU

Der gruer kaïor šteit burves in hoif
Un klapt in dem uremsta fenſter un,

Hapt zih oif finem ſlaf der urimer id
Un tit di grue malbiſim un.

Farleigt di torbe oifn aksl un nemt
Dem gruen ſtekn in der hant

Un lozt zih ghein mit pameileche trit
Mitr gruen ſlah zalbanand.

Gheit er un gheit un di grukeit vert
Ghedſhter un vl blai azoi ſver :

Vert troierik der uremer, gruer id,
In zaine oign finklt a trer.

A groise trer, vus kaiklt zih ſtil
Arup in zain gruer burd arain ~

Vert lihtik di grue burd finem id
Fin ir dinem, zilbernem ſain.

Nor vus klekt dus zilber fin a trer ?
A reighe un ſvei un niſtu zi mer.

ſteit der id zih avek bai a gruen boim
Un zugt a tfile oifn kol :

„Riboinoi ſel oifom ! Mek di grukeit up
Fin ale maine veign. Un zol

Main vugl un vander iber der velt
Zain hotſ lihtik un oifghehelt“.

Farendikt di tfile, vert dus harſ im gring,
Di tfile ~ a bluer ſmeterling ~

Flatert far im ~ a pintl blu
In der landſchaft fin gru in gru.

Gheit vaiter der uremer id un gheit,
Zeit er tviſn di veign ſteit

A grue ahsante un oif der ſvel
A blonde frou in a bluen kleid.

Vern di oign fin id durſtik un grois,
Trinken zaine oign di blukeit ois.

Zugt di blonde froi: „Got helf, reb id,
Ir zent avade fin di veign mid.

Tu kint oif a vail tu unz arain,
Mir hobn ghenik i broit i vain“.

Er efnt di tir mit mide hent,
A ſtib mit blu-ghekalehte vent.

In vinkl ziſt der balbus fin hoiz
Un halt dus miziniſt oifn ſois

Un derſteit im fin bluen kinigrath
Arumghegartit mit a bluen tath.

Hert zih ain der id un vert fin blukeit mid.
Un vert antdrimlt ~ fin blukeit mid.

ſpint der hulem a veig ~ un der veig iz blu
Der ſtekn iz blu un di torbe blu

Un der foigl, vus flit farbaſ, iz blu
Un dus feld un der veld un der tath iz blu.

Gaſt der ſenker un s'gaſt zain frou
Vi s'ſpart fin dem id arois dus blou

Un fiſt un dus timmer un ſpart zih arois
Un hiſt ain mit blukeit dus ganſe hoiz.

Ver veint ? Du herst ? Indroisn veint
Der gruer veig, vi s'veint a kind :

„Farvus hot der id mih ghelozt alein
Indroisn oif hefker mitn vint ?“

Vekt der şenker dem id : „Şteit oif, reb id,
Indroisn vart der veig oif aih“.

Şmeiht in hulem der id : er şteit
Baim toier finem bluen kinigraih.

Ot efnt er oif dem toier un zeit
In tul di erşte drai blue şteit.

Gaft der şenker un s'gaft zain frou,
Vi s'spart fin dem id arois dus blu

Un fikt un dus şimer un şpart zih arois
Un hikt ain mit blukeit dus ganşe hoiz.

Un di blukeit vert murml un ştaml un fli,
Flister un roiş un ghezang fin nişt-hi ;

Vert blat un şvaig un ştam un boim
Volkn un vald un troim iber troim.

Un di blukeit vert hvalie un taish un iam,
Anung fin sod un zain heiliker gram,

Vert trot un tupe un tanş un freid,
Vert freid iber freid un eibikeit.

Vert filmer un şimer un ştral un liht,
Vert şutn, vert hoimer un vert gheziht.

Gaft der şenker un s'gaft di frou,
Vi s'spart fin dem id arois dus blu

Un fikt un dus şimer un şpart zih arois
Un hikt ain mit blukeit dus ganşe hoiz

Un

NOVEMBER

Zibn zkeines krakn ois : November !
 Un ale zeighers fin der ştut hoibn un Țu klinghen.
 S'fibert main ghif neibn dir, Aniela,
 Her, vi şein di kranke soves zinghen.
 A levate flit farbai ~ nuh ir a Țveite
 Di kvurim zenen ing un vartn greite.

A kranker vint veint in unzer gurtn,
 Der lamteirn faru hoiz brent şarlah-roit,
 Mit zilberne halufim fidlt ois der toit
 Oif frime kelber-heldzer zain vaisn nign.
 In kinder-țimer vign zih alein di vign,
 Di mame iz avek. Dus şlufid iz gheştorbn
 Țniesdik un ştil ~ an oile-tnime-korbn.

November. Inghe, şlanke kales veinen !
 Vu bistu goldener, vu bistu şențter ?
 Alfonsn şarn zih farbai di fențter
 Un alte tates şmeihlem un zei meinen,
 Az dus glik iz erşť farbaighefloign
 Un zei gloibn nişť di alte oign.

A gruer vehter brimt Țum naht-lamteirn :
 „Goirl mainer, dus bistu ? Farfaln !“
 A krankn-şvester bandajirt a şteirn,
 Vus iz finem himl erşť arupghefaln.
 Findervaitns roişn un farklinghen banen
 Un aghines oif peronen vartn oif di manen.

Levune-gheier blondşen oif di veign
 Un zihn di levune un zei tapn
 Mit eidele hent nor un dem kaltu reign.
 Hilpen zei : Vei Țu unzere iurn !
 Di naht hot upghemekt fin dem zikurn
 Di heimen un di şutns un di neimen
 Un Țu freign iz nişťu bai veimen.

In tfise:tel vart a ingher merder
 Oifn erſtn tug-liht: vus vet brenghen
 Di reighe tanig fin taplen un fin henghen.
 (Zain ſutn fibert iſt arum di vent)
 Der ingher merder kikt oif zaine hent
 Un vundert zih: Vi hobn zei ghekent?

Zibn-zkeines hiſtn ois: November!
 Un ale zaighers fin der ſtut hoibn un ſu klinghen,
 S'fibert main ghif neibn dir, Aniela,
 Her, vi ſein di kranke feigl zinghen.
 A levaie flit farbat, nuh ir a tveite,
 Di kvurim zenen ing un vartn greite,

SANKT BEŞT

Nutlen

Ziſt zih der Balſem keign mitn naht
 In heider-melhed un er traht:
 „Di naht iz heilik, tif un ſein,
 Az afile der mentſ vus gheit alein
 Burves iber a fremdn land,
 Filt iber zih Gots blue hant.“

Er heibt zih oif un blaibt plittem ſtein.
 In fenſter ſitert a din ghevein.
 Ver veint bainaht? Ver veint aſind,
 Ven s'ſluft der foigl un s'ſluft der vint?
 Ven s'ſluft di hate un s'ſluft der vald?
 Ver traibt fin zain hulem avek dus gold?
 „Her“ zugt er ſum fremdn ghevein ghevendt,
 „Kim un ver antſlufn oif zaine hent!“

Nor s'ſitert dus ghevein vi a fidl din;
 Din vi dus ſpinghevelb fin a ſpin,
 Din vi di gſiſe fin a kind,
 Vus farvarft dus kepl oifn vint.

Efnt der Balşem di tir un gheit,
 Ghevoir ʒu veirn ver s'steirt di freid,
 Di freid un dem hulem fin a velt.
 Ot drimlt di ştut. Ot drimlt der taif.
 Ot drimlt dus feld.
 Ver ʒe veint aʒind,
 Ven s'sluft der foigl un s'sluft der vint?
 Ven s'sluft di hate un s'sluft der veld?
 Ver traibt fin zain hulem avek dus gold?
 „Her“ zugt er ʒum fremdn ghevein ghevendt,
 „Kim un ver antşlufn oif maine hent!“

Nor s'ʒi ert dus ghevein vi a fidl din;
 Din vi dus şpingheveib fin a şpin,
 Din vi di ʒsise fin a kind,
 Vus farvarft dus kepl oifn vint.

Heibt der Balşem di oign oif -
 Di lihtike oign ʒum himl aroif.
 Zeit er a grue hmare vus ligt
 Iber a şteirn vus vert ʒudrikt.
 Blaibt der Balşem a reighe ştein
 Un hert zih ʒu ʒum zilbernem ghevein.

Dernuh hebt er oif di lihtike hant -
 ʒum himl aroif di lihtike hant.
 Un vişt di grue hmare avek.
 Flatert der şteirn bafrait in şrek,
 Flatert un şimert, bliţt un klingt -
 Adurh der luft vi ghingold klingt.
 Şmeihlt der Balşem: „Du şeigheţ, du!
 Host oifghetreişt a velt fin ru!“

Mit ştile trit gheit er dan aheim,
 Aheim ʒu zain hate fin ʒigl un leim,
 Un zeţt zih anider oif der şvel,
 Un vart oifn erştn foigltrel,
 Un vart oifn erştn tropn zin.

Oifn erştn ghildenem tropn zin.
 Un elder der tug hot oifghetugt,
 Hot er ştil ʔu zih alein ghezugt:

„Dus ghevefn fin a vereml un fin a gruz,
 Dus ghevefn fin a steirndl un fin a huz
 Ken treislen un ʔetreislen a velt fin ru -
 Bahit un başıʔ zel, tate du!“

Un a lıhtiker tropn falt oif zain hant
 Un kaikıl zih arup iber zain ghevant.

MANI LEIB : ŞTILER, ŞTILER !...

Ştiler, ştiler ! Redt nit hoıh !
 Şteit gheboign şvarʔ un bleih !
 Aingheboighene in pain,
 Şvaigt un halt dem utem ain !

Fin der tifer naht arois
 Un fin keinem nit ghehert.
 Vet er oif a vaisn ferd
 Kimen ştil ʔu unzer holz.

Fin zain loitern gheziht
 Un zain klurn vaisn kleid
 Vefen vet oif unz di freid,
 Fain vet oif unz zain liht.

Zait nor ştiler ! Redt nit hoıh !
 Şteit gheboign şvarʔ un bleih !
 Aingheboighene in pain,
 Şteit un halt dem utem ain !

Oif me hot unz upghenart
 Un me hot unz oisghelaht,
 Un di ganʔe langhe naht
 Hobn mir umzist ghevart -

Veln mîr in unzer broh
 Beign zîh tum hartn dil,
 Un mîr veln şvaign ştil -
 Ştîler noh un ştîler noh.

Zait je ştîler ! Redt nit hoîh !
 Şteit gheboign şvarţ un bleih !
 Angheboighene in pain,
 Şteit un halt dem utem ain !

IH HOB MAIN MAMES ŞVARŢE HUR

Ih hob mai mames şvarţe hur un grîne oîgn,
 Main tatns eldele un dîne hent ;
 Un blît hob ih aza, vus zîngt un brent,
 Dus blît fin maine zeides, idn bai dem Dnieper ;
 Un oîf main kop - di neht farbrahte mit haveitîn
 In benkşafft nuh der ţarter, dîner lust ;
 Un şarfe ţetner-ţeihs oîf main brist
 Fin a fartrolter, ţîterdiker frou.

DI LENDER UN IAMEN

Di lender un iamen, di şteit un di ertor
 Ghezîhter un şmeihlen un verter, -
 Zei zenen avek fin mîr ergheţ, a mul
 In epes a vaitn tul.

Ih zei nor durh loîtern neipî farţoîgn
 Ţvei kindiş fartroierte oîgn -
 Farblondţete şepseleh, şvarţinke ţvei.
 Un epes a velt fin şnei.

DER TUG FARGHEIT

Der tug fargheit.
 Ti un a vais kleid
 Un loz funander daine ţep !
 Un oîfn kop ti un a şvarţn krep
 Un treisl up fin tughedîkn ştoib dain zell,
 Un ghei drai trît arois fin dain farzorgtn şvel !

Di oîgn troierik tum mairev roim ghevendt -
 Farbreh in tîledikn şvalgn daine hent!
 Un mit farklemte lipn şmeihl ştimerheit:
 „Der tug fargheit!“...
 Der tug fargheit. Der tug fargheit. Er miz farghein.
 Un oib dir vil zih veinen, veinen, veinen - vein!
 Der tug fargheit.

PERET MARKIŞ: HU LAHMU

I

M'hot im inganin nit badarft, dem kontrabas,
 Me hot ghevis ghekont baghein zih un im, -
 Nor s'gheit a ganțe ştut, a gas iugt-un a gas,
 Tum umglik lozn ale zih, vi mehetunim.
 Un roîşn mit di beird durh parmetener hout
 Un ştein ştolţ zih bai dem keiverdikn ruv ois,
 - Hu lahm! - ot o dus o broit
 Hobn durh ştein unz farzorgt unzere uves.

Nitu in ştut kain einţiker, vus fast.
 Tum keiver, vi tum tiş! Di oîgn - klure!
 Iz in a tales unghetun dem kontrabas
 Un im fardekt dem kop mit an ature.
 - Hoib, malhamuves, un! S'iz dir di finţerniş fartroit!
 Nor tu der himldiker liht nitu kain sof iz;
 - Hu lahm! - Dus iz es dus broit,
 Vus s'hobn durh di ştein unz farzorgt di uves.

II

A roiter glitş, di erd iz glanţik nas.
 Der malhamuves glitş zih ale vaile ois di trit du.
 Es şpîlt up zih alein bainaht der kontrabas
 A keiverdik bazeţns far a ştut mit idn.
 In hasenes dermont er zei farfloighene gheşvind,
 In mulţaitn in ureme mit zîbn tamen...
 Es falt in grib a durhgheştohn kind,
 Un s'strekt tum leţtn mul di hent a mame...

Zi hot azoi gheștrekt di hent balm lihtbentșn, in noit,
 Zi hot azoi gheștrekt di hent in fiber fin gheboirn.
 ~ Hu lahm! ~ Ot o dus o broit
 Hobn di uves unz farșprohn vi dem goirl.

Ațind vet unzer trikn broit zain ~ has!
 Un liht fin șveird vet ieder keiver ițter munen;
 M'hot imingan nît badarft dem kontrabas,
 Me hot ghevis ghekont baghein zih un im!

III

Ațind, ven s'kert di rie mir zih um țurik alein,
 Iz mir a ris di oign efenen un zein mit iedn glid du,
 Az s'iz main hart arupghefaln, vi a șpigl oif a ștein,
 Un mit a kling fin broh oif știker zih țesplitert.

Ghevis iz oih a ieder brohștik nît bafrait
 Țu zain an eides vegn mir biz maine lețte fir bașeirte eiln.
 ~ Țetreit mih nor nît, du, ~ o, rihter mainer, țait,
 Biz ih vel upzihn in oisșit di țespritte tein...

Ih vel zei oifkleibn farprivn ~ eins Țu eins ~
 Baheftn zei banand, biz blit in fingher zih farștohn, ~
 Hotș vi ih zol zei kințik nît țunoifkleipn, alțeins
 Vel ih in dem zih ștendik zein farkriplî un țebrohn.

Erșt ițter kimt Țu mir in troier der bașeid,
 In vei fin iherșmel! ~ bagrait ih flamik
 Dem pain fin veln zeien zih in șpigl ~ ganțerheit,
 Vus iz in brohștiker țezeit oif ale șive iamim...

BLUER UVNT

Bluer uvnt,
 Bluer umet, ~
 Maine fențter știm arum hot
 Știm ghenim n
 Țughetuliet
 Un farbloit...

Maine fenşter hot a blu-hant
 Blu farblit in blue blumen...
 ~ Ver je vet nuh zei itt kimen?...
 Veistu, umet,
 Ver ot du voint,
 In di fenşter in di blue
 Di farblitekte mit toi?...

Du der umet voint der bluer,
 Zitt oif tiş er,
 Zitt oif dil er,
 Vi a fişer,
 Vi a ştiler,

Mit şvei ventkeleh mit blue, ~
 Vart baim groisn iam fin troier
 Oif a fişele fin freid...

Bluer uvnt,
 Bluer umet,
 Bluer ştim hot
 Zih şedavnt
 Farn umet ~
 Farn toit...

MENAHAM : DI BENAITE ŞIL
 (fragment)

Fin main vugleniş durh mide teig in fremdkeit
 Loz avekghein, loz miş uprien a vail.
 Loz mir dahtn ~ h'bin şurik bai iene veign,
 Iber iam un iber land far toiznt mail,
 Vu nişt iurn ~ doires langhe hobn şpurn,
 Vander ~ şpurn aingheflanşt in roier erd.
 Loz mir dahtn ~ h'bin şurik in şteit un gasn,
 Vu gheboighene, fin vint un zin teşteirt,
 Knien haizer, frime haizer, vus derşeiln,
 Az mir hobn doh an unhalt ven ghehat
 Az mir zenen nişt fin visteniş ghetribn,
 Un az şergheşt vart a bih mit noh a blat.

Noh a blat vus unzer hant zol zi farfiln.
Loz mir gloibn, az in roien tsit-gheveib
Vern ainghespint noch teihns, eides-teihns,
Az noh vart men oif main kimen ~ un ih leib.

KADIE MOLODOVSKI: UN DOH ~ ~ ~

Main hout iz azoi din
Az an ein'ike koil,
A kleininke stulene bin
Ken mih toitm,
Ken dih toitm,
Ken im toitm,
Maine taier.

Un main hartz iz azoi klein,
Az main gan'er ghevein
Ken zih dort niht bahalt'n.
Un oib ein treir vet ariber di breg'n,
Vet zi mih dervergn,
Vet zi dih dervergn,
Vet zi im dervergn,
Maine taier.

Un main leibn iz azoi sheir,
Az di shfn oifn iam
Un di banen oif der erd
Kenen mih nit derfirn ahin,
Vu ih vil,
Maine taier.

Un doh ~ ~ ~
In loier fin toit,
Mit fartaletn ghevein,
In klem fin leibn ~
Ein ih an unghetoighene fall,
Un main viln iz di hant,
Vus t'it ahin,
Vu ih ghei,
Un vel kimen,
Maine taier.

S'VET EINMUL ZAIN

S'vet einmul zain :
 Di gasn veln vern bleih un breit,
 Un ih, a şikere fin plü'lingdiker freid,
 Vel mit zigzagn-trit avekghein şu main heim.
 Der erşter veitik, vus vet durhtlişn main laib,
 Vet miş bafraien fin main ioş.
 Un vi a kranker hint,
 Vus s'vert zain biln trikener fin tug şu tug
 Un hot kain koieş nişt şum taiş derghein,
 Olf upşvenken di hiţ fin şing, -
 Vel ih olf vaish betl glien in trikeniş alein.
 Un s'vet mit mir a nes pasirn,
 Ot azoi vet er gheşein :
 Es vet u mir a beittlern arain,
 Un urtin mir a gliendike kroin.
 Derfrişn mit kalter şurirung fin hant
 Un zugn ştil :
 Şluf-ain !
 Şluf-ain ! ~ ~

LERMONTOVN

In vaish land,
 In iurn i'tike, şoin mide,
 A gasn-zingher hot ghebraht dain lid.
 Un daine reid, azoine igntlişe, libe,
 Teplontert un mit fremder şprah farkrint.

 Nor ih hob zei derkent,
 Vi m'derkent a lib punim oisgheknettşt fin iurn,
 Un treirn zenen mir ghekimen heis un gring.
 Un iţt, in unzer dor,
 Vus benkt şoin nit nuh Got un libe,
 Hob ih gheant, az vider h'bin a kind.

* * *

Ih hob kain ein'ike noh niht kain grue hur
 Nor soin bin ih vi iederer ghenig ghemeln,
 Vign zih di aksl maine, vi fin vint ghesluggn
 Ven h'z! stam azoi bainaht un vein.
 Es zenen noh di fis maine, vi feste stamen,
 Un di hent, vi botghevdiike tvaign,
 Tu farvus-je viln oft azoi arupzinken di breimen,
 Un di lipn viln mer un mer alt svaign?
 Un sveir iz gloibn, az ih bin soin nuh draisik -
 Fin unzer dor der same, same mitn,
 Az s'veln inghere, vi mahnes svelbeleh a hoib-tun zih mih maidn
 Vi ih di zeides hob ghemitn.

I. PAPIERNIKOV: VU...

Vu nemt men itt a tug, vu nemt men itt a naht
 Fin iene teig un neht, vus zenen du avek,
 Vi s'volt zei a poet, a bal-haloimes oisghetraht
 Ven hulem iz ghevein bai im dus ein'ike farmeig.

Vu nemt men zei atind, mit zier farb un klang
 Fin gold un zilber, vus dermont niht un kain gheld...
 Nor - fin aza ghelaitert liht un fin aza ghezang,
 Vus kimt fin ibermentslehkeit un trugt tu ibervelt.

Vu nemt men itt di teig, vu nemt men itt di neht,
 Vus zenen du avek un hobn benksaft lloiz
 Ghelozt mir du nuh zih, ghelozt, vi a ghetraien kneht,
 Vus vaht un hit, un gheit fin hintser ghetraisافت ois...

SLID FIN ANTOISUNG

Zenen „erste“ gkekimen, vi svalbn mit friling derhoitn
 Un ghebrengt mit zih sifn mit troimen mit klure vi toutn,
 Un vi toubn - in himlen in blue ghelozt zei du flien,
 Un alein - iber stepse felder ghenimen zih tien

Un mit tenț un ghezanghen ~ midburișe flahn batrotn,
 Un azoi ~ iber feldzn un berg un in tul zih țeșotn,
 Un avekgheștelt țeltn, vi toubn-șleg vais un țeflatert,
 Vu țu kenen avekfaln rien, derșept un farmatert
 Nuh a tug fin a kamf fin a heisn, oif toit un oif leibn
 Mit a bodn, vus șveir iz bațvinghen, zih unterțugheibn.

Zenen du ober vintn, vus kenen kain troim nișt farghinen,
 Zenen du ober vintn, vus lozn dem hulem nișt șpinen,
 Un zei raisn zih davke arain, vu me lozt zei nișt ~ ofn,
 Un țeșteirn afile dus țelt, vu a mentș kimt bloiz șlufn,
 Un țeraisn afile in șluf oih dem hulem, dem reinem ~
 Un a leibn fin : einer far ale un ale far einem.,.

Un ven midber un step iz mit oifleib bafruhPERT ghevorn
 Mit a blitikn șveis fin di beste un fruhbarste iurn
 Fin di „erște“, vus hobn gheșpaizt zih mit alerlei noitn ~
 Zenen șpeiter ghekimen nuh șnit, di, vus leibn fin greitn,
 Di, vus zețn zih un mit a „heiliker șlihes“, vi rubn
 Oif a ghif a ghezintn ~ im bislehvaiz unterțugrubn ;
 Un es hobn a saħ fin di beste farloirn dem gloibn ~
 Vail men hot zei di helste haloimes gheșohtn, vi toubn...

Iz badoier ghefaln, vi bleter in vint ~ oif pionern,
 Hobn oifghehert tenț un ghezanghen fin loib zih țu heirn,
 Hobn oifghehert brenen di șaiters in freidikn flaker ~
 Vail es hot zih nișt einer țeakert dus harț bai dem aker,
 Vail es hot zih nișt einem dus meser fiñ sfeikes farșnitn
 Vi der aker in erd, un derzein zih a fri-upgheblitn
 Vi a naketn boim, nuhn uproișn goldn baroișung ~
 Ot azoi iz gheboirn ghevorn dus lid fin antoișung.

MEILEH RAVITS : TROPIȘER KOȘMAR IN SINGAPUR

Zibn veltn un zibn iamen
 Un țvei un ferțik iur ~
 Koșmarn zenen di heise
 Neht oifn ekvator.

Di oign ofn, naket dus hart
 Un blit trinkt a moskit,
 Un es jumet, jumet, jumet
 In kop zain kosmarne lid.

Iber zibn veltn un iamen
 Zei ih Redim, main šteitl, un a ierid,
 Un es jumet, jumet, jumet
 Zain jumendik lid der moskit.

Iber zibn veltn un iamen -
 A ierid oif unzer mark,
 Baim fenfter der tate mit der mamen,
 Kikn oif der ban oifn barg.

Iber zibn veltn un iamen
 Oif flitlen fin faier-vint
 Flit a hulem, un in hulem
 Ver ih vider a kind.

Kikn azoi lang biz zei gheien
 In kih arain, di alte latt,
 Un fin unzer kih-fenster zeit men
 Di beis-oilem moiern fin der vait.

Un es varfn di kosmarn
 In to tangst un in hit
 Plitling zi ih mit ofene oign,
 A ghedank kimt - sarf vi a blit -

Az di zibn veltn un iamen
 Zenen doh a hulem nor,
 Un hulem zenen oifhet
 Di tvei un fertik iur.

Ghit di mame plitling a smeihl
 Un der tate tshahit zih gur :
 - Avade, du nar fin veltn un iamen,
 Bai unz in der helm iz di vur - - -

Fin der zait ştib iz a bergl
 Un fin dortn zeit men di ban,
 Un fin iener zait ştib ~ zeistu zin ?
 Iz ~ vi tumid ~ der beis=oillem faran.

Dortn lign unzere zeides
 Biz aroif tum fertn dor ~
 Men darf rien, zin, men darf rien,
 Nuh şvei un fertik iur,
 Nuh ekvator, nuh Singapur.

Zugt di mame : ~ Du meinst take emes,
 Vus du host dir aingheredt ştark,
 Az di velt iz epes mer dort,
 Vi unzer kleiner mark ?

Ot varf ih di zibn veltn
 Durh dem fenşter arois ~
 Ot ghis ih di zibn iamen
 In dem kihşeff ois ~ ~

Du zeş diñ main zin, mir şufisns
 Un dem kop lein un in main şois,
 S'iz a hulem alş gheveizn
 Un itt iz der hulem ois ~ ~

Un na dir far alş zibn groşn
 Un koif dir epl a pur ~
 Un bais arain, un zei alein
 Avu es iz di vur ~ ~

Un helf mir unşindn s'lempi
 Un faier mahn in kih,
 Un nem arup fin daine
 Mide fis di şih.

Un leig arois di ghedanken,
 Vus drikn dir in kop,
 Un fin di aksln nem şoin
 Di last fin di iurn arup.

Un leig diñ turik in betl,
I ð dain kinderbetl arain,
Ih vel farştein dus lempl,
Es zol dir nit štehn di şain.

Froim, main man, gheĩ diñ şoin leign,
Du bist doñ avade mid;
Un ih vel du farzinghen
Unzer kind mit a lid: ~ ~ ~

„Amul iz gheveizn a manse,
Di manse iz gurnişt freileh,
Di manse hoibt zih unet
Mit a idişn zingher, a meileh.

„Der zingher iz avekghefurn
Iber zibn veltn un iamen,
Un er iz turikghekimen
Tu zaine alte tate-mamen.

„Un fin dem meilehs oign
Treirn rinen un rinen,
Vail oif zibn veltn un iamen
Hot er di velt nişt ghefinen.

„Vail oif ale zibn veltn
Un oif ale iamen zibn
Iz der zingher der meileh
Alein oif der velt gheblibn.

„Fin zibn veltn un iamen
Iz er turikghefurn
Un er fregt bai zain alter mamen
Farvus zi hot im gheboirn ~ ~

„Hot di mame zih teimert
Un dem zin mit treirn bagosn,
Un hot dem meileh, dem zingher,
Vi a kind in di urems gheşlosn.

(Hot ghenimen tanken dus lempl,
 Un dus gleizl şvarţ zih ţu farbn...)
 „Hob main zin, ghemizt dih gheboifn
 Derfar du zolst mizn ştarbn“ ~ ~

HAIM RABINZON : TANȚ

Unter ale şpaltn fin der tir
 Ti ih main gheher unşarfn.
 Oftmul her ih a gherir ~
 Dem gherois, dem baleidikt n baveig
 Fin farşeimte teig
 Vus hobn zih gheşlept unterteinike, vi şuf
 In ţimer bai main tatenlu, dem ruv

Te ig oisghetriknte vi zain ieder elver
 Un ureme, vi urem er iz itt in keiver.

Eins nor io.

R'hot ghehat azoins, vus hot zih unghehoifn mita „o s o ~ ~“

Vi a langher kreht.

La-a-ng, vi zain benkşaft nuh a varem bisele ghekeht

In teig mit şnei farşotene.

Mit podeşves oisghetrotene,

Er ţetanţ zih unghenimen mit zain leidikt arim.

Hobn zibn hingherike kinder zih im nuhgherikt

Mitn uremkelt, vus hot zih ştim

Far im ghebikt.

Eşer

Hob şoin lang ih fin main oig fartribn

M'troierikn glant

Fin iene oisghehingherte minitn.

Nor farblibn

Iz mir noh der tanţ.

I. ROGHEL : GLOIB

S'hot a mider

Di leŧte utem•tugn oisghehoiht

der tug.

Di leŧte demerungs•motivn

In toghes ŧvarŧe ainghehilt ~

Baklugn ŧtil zeier heisghelibtu fRAINT ~ dus lid.

Un du zeist vi s'hinken avek daine ainzame ŧuen

Troierik un farŧeimt,

Vi hingherike orhim mit leidike hent ;

Un du ~ du kikst un ŧvaigst.

Un du ~

Oif di akslen fi daine ainzame ŧuen ~

Farludnstu dain gant farmeig ~ dain lid.

Dain herlehtu monument mit ŧvarŧe krep fin naht

In grester gheheim ainghehilt.

Un du zeist, vi tif in draien gheboign

Raist fin zih di leŧte gsise•bandajn ~ dain lid

Nein ! Nein ! Nein !...

Tu iz vus ?

Iz vus, az alterdike ranes fresn dem kerper fin dain vort

Un zoign ois dem leŧtn, leŧtn mareh fin dain lid,

Un du ~

Du einer alein ŧteist in ghefeht

Un baglaist di soidesfile telner

Fin dain eighenem troier•marŧ ~

Tu iz vus ?

Nem fest in hant dem ŧlisl fin daine heilike klanghen

Un gloib !...

IANKEV-ITHOK SIGAL : MAIN VORT

Du, main urem vort,
 Hob ništ kain kroyn far dir!
 Hob nor a ruikn štein far dir!
 Zeš zih mit mir oi n štein
 Haveriš un nuent un klein.
 H'vel dir deršein al'ding
 Pušet ~ du vest mih farštein.
 Vus iz du nit tu farštein?
 Pušet un nuent un klein.

ȚAR

Reiner, klurer, štiler vel ih rifn!
 Du, in main aleinkeit, loiter, upghezindert,
 Vil ih hern s'veiše utemen fin dain šlain ~
 Pušet, pušet, pušet, nit farvundert.

Ot o zenen doh noh maine oign ofn,
 Un ih zei a velt, a tug un ~ zih alein,
 S'hot mit mir azoi fil umgilk šoin ghetrofn
 Un se kimt noh ven a mentš in main bavoin.

In di dine kneitšn un in di hur di vaise ~
 Upghehlte zind un upghedekte štrufn.
 Velt maine, ih her an eibik krie-raish ~
 Toite, kalte oign kikh vist un ofn.

HAIM SEMIATITKI : FINEM ȚIKL „LIRIȘE LIDER“

IV

Oib s'vet henghen a lid in mir,
 Vi a bletl oifn boim ~
 Ver vet dus arupvelen?

Durh di șparines fin main tir
 Vet arainbluzn a vint
 Un vet zugn ~ șoin.

Oder eins vet veirn taitik,
 Vi an epl oifn boim,
 A tveits ~ vi a şvarțe flom,
 Vet es zih upraisn
 Un zugn ~ h'vil şoin zain alein !

DER TUG

Der tug kıkt arain in main timer
 Mit ghebeit,
 Un vi der beittler in hoif,
 Zingt er alte liddleh mir ois :
 Dus feibn iz gheglihn bleiz
 Tu kraizn oif a taih,
 Vus a falender ştein hot ghemaht, ~
 ~ Un er fregt mih ~
 Vus zug ih deroif ?

Amul kimt der tug
 Vi a gasn-komediant,
 Nemt şutns fin vant
 Un şpreit zei ois,
 Vi a tih oif der erd,
 Halt di zin oifn kop
 Un valzt mir, vi zi falt
 Fin der hoih oifn tih nişt arup.

Farnaht viklt tug zaine zahn ain,
 Gheht avek in an ander land
 Un ştrekt ois tu mir a roite hant.
 Er beitt : Şenkt mir epes derfar !
 ~ Vus ken ih dir şenken, du nar ?

A. SUTKOVER : MIT FARKATŞERTE ARBL

O dort, vu der tug zaine farbn
 Tindt un iber tuhn un berg,
 Ştei ih mit farkatşerte arbl
 Un şaf mir main zinghendik verk.

Fin ştralehle, klanghen, signaln,
 Fin zeilunghen zinik ghezein ~
 Hoibt miĥ un plîim bafaln
 Der vunder fin hehn gheşein.

In unhoib iz alî mit tumanen.
 In unhoib iz gurnişt nitu ;
 Bizkl ~ ih veis nişt finvanen ~
 Hilt zîh der himl in blu,

Un durh di antplekte gheveibn
 Vu s'furemt zîh ois dus başaf,
 Flatert arainet dus leiĥn
 Voilingheriș, lihtik un brav.

Es tien a foh zaine fligl
 Azoî vi a goldene şeir, ~
 Biz oîh ieder şlaier un rigl
 FaIt up un farşoint şoîn nişt mer.

Biz oîh main farbenkte aleinkeit
 Vaht oîf in der freidiker mi ;
 Un h'vorŧl zîh ain in der şeinkeit
 Azoî vi a boim in ghebli.

Vi fideleh goldene, blue
 Ţehenghen zîh reighes in şain,
 Dus harŧ tit a şpring un a vuie
 In ofenem leiĥn arain...

Un fin horizontn fin runde,
 Zei ih : Es vakst, Epes helt.
 A zin. A ghezang. Heler vunder.
 A vald. A medine. A velt !

Briliantene ştilkeit, Es gafn
 Di oign in rozeven blend.
 ~ Hob ih es alein iŧt başafn,
 Alein, mit di eighene hent ?...

BERL SNABL : ALEIN MIT DER ALEINKHEIT

Gots dibîrîm, zenen : dus ghebli fin der velt ~ vanderer!
 Un zain şvaîgn iz der şluf fin ale ureme kinder;
 Fartug, taierer, iz di velt heiliker un bangfîler ~
 Dî şteîrn fin himl kimen demult aheim ~ in maine lider...

Banaht, fremder vanderer ~ şmeket aies vî vain;
 Proşe-up di altkeît vus dî iurn hœbn oif daine oîgn gheştoibt...
 S'iz noh gheefnt di hulem-şenk, vu levune şikert ois alein
 Baim ureman s'bisî freid ~ vus er hot in şluf zîh ghekoift...

Kîm ! Mir zenen doh tumid vî ghîte bsîre-zîher arîmghegan
 Far di ale vus baim fraien oîvn fin hofenung zîh varem...
 Lomîr beide, vî ghetraite ghîte kinder fin unzer ştam,
 Oîffrîşn mît frîmorgn-vain unzer uvnt-şîles davenen...

Ale şteîrn vus du zeist, veîrn oîsghezinghen biz fartug ~
 Blaîbt der morgnşteîrn vî a dîhter, oîf der hoîher bluer gas..
 Mîr veln îm mehabed zain, brîder vanderer un şpanen arup
 In derfî fin tug-veîrn, îm unşutrinken mît lîhtîkn raş...

Gots dibîrîm, zenen : dî şîlkeît, un îh her tumid zain redn
 Ven se davnt der vînt un se davnt di velt in main lîd..
 Vanderer brîder ~ vest îm oîh zoîhe zain şu hern,
 Oîb vest abîsl hofenung-ştoîb lozn, bai aieder troierîker ştib...

ELIEZER ŞTEINBARG : DER BAL-IOIET

Nît a tug, nît şvei - a ganşe voh
 Nît aroîsghevîzn zîh reb maîzl fin zain loh,
 Nor ghetraht, ghetraht keseider,
 (Trahtn ken aieder),
 Zîbn teîg un zîbn neht ghetraht,
 Un dernuh erş an aseife er ghemaht.
 Ten minîunîm maîz bekuvedîke zîh şunoîfghekîmen
 Un şu hern zîtt men mîhn-umezîmen.
 Tit reb maîzl
 S'ekl a şarkraîzl,

Nist zih ois, un zugt : „Rabotsai, hert!
 Hob gheklert un oisgheklert :
 Ale tures nor fin sine!
 Un di sine ? Nit umzist ! Fin kine, zug ih aih, fin kine !
 Nu behein, vi tug unz klur
 Mahmes vus se hengt dus leibn oif a hur
 Un di kaṭ a beizer vorem, vild.
 A fardrus, a veitik ir : a moiz a snek ~
 Oif a kuter ! Mit a langn ek l..
 Hiṭpe ! Zugt aih, vus ir vilt l..
 Alkein, briderleh, aṭusi : ştarkt di herṭer
 Un di ekn maht aih kerṭer !
 Nu avade, io, abisele a veitik,
 Ober ~ neitik !
 Kerṭt ir unter aih di ekn ~
 Finem kuters piskl piter vet ir lekn !
 Vi ir zeit miḥ leibn, nit azoi a bis ~ a kraṭ
 Tit nit mer di kaṭ !“
 Şoklen zkeinem mit di kepleh : „Io, a svure...
 Oi, di ekn, oi l.. A ture, kinderleh, mit zei, a ture !“
 Vusṣe tit men ? Di kapure !
 Ver vil baisn, iz ghebisn ! Raisn zei, zol zain gherisn !
 Un a sof, an ek mit ale ekn ! Puter l..
 Un a huhim-atik dort faranen, rut er
 Gur derlanghen a bakuṣe glaih tum şvarṭn kuter :
 Ṭien zol oif zei ghenud er,
 Zol er ṭien,
 Un miṭad rahmunes un miṭad a miṭve-zah bamien
 Zaine hoingheṣeṭte, şarfghespiṭte ṭein ~
 Zol baraisn zei're ekn take er alein !
 (S'iz a seiḥl,
 Io, medarf dem ruṣe tin a şmeiḥl).
 Vus ? Ir laht ? Mahteise, laht !
 Nor gheveint gur ale maiz dort iene naht.
 M'iz ghevur ghevorn ~ nit far aih ghezugt, ghelitene ! ~
 Oh un vei ! A kaṭ hot fant a moiz, afile a başnitene !

Blinde beitleers, drett a klug oif alte katerinkes,
 Un farşraibst dus, frime şraibers, mitn gram in altn pinkes :
 Mizl, maizl, moiz !
 Meg dain ek zain grois,
 Meg er zain affle klein,
 Blaibst der kuter ~ kuter, un di ŧeindleh zaine ~ ŧein !

DER ROIH UN DI HMARE

Vi a nakete neşume, vus fin ghif şoin oisghehoilt zih,
 Şlinglt zih un ringlt zih un viklt zih un knoilt zih
 Şvarŧer roih fin koimen
 Het aroif, aroif in hoithe blue roimen ~
 Şlinglt zih, biz ergheŧ in a himl ghegnt
 Mit a hmarele baghegnt.
 ~ Got mit dir ! Vuhin ? In ienem
 Ghehenem ?
 Sara narele !
 (Zugt der roih ŧum hmarele)
 Mih freig ! Okerşŧ kim ih doh fin dort ! A boim ghevein !
 Vi ghevaksn ih, gheblit ~ ghemeigt şoin zein !
 Got un lait ghefreit ! In kil ghedihtn şutn
 Mide ih bahaltn, zol di zin nit brutn,
 Zei a fraind ghevein, a mahnis-oireh ~
 Nit kedai, ih zei şoin, itt badoi'r ih !
 Far libhartikeit başult mit vus ? Mit aizn un mit faier !
 Hit zih, vi dus leišn iz dir taier !
 Kim mit mir ahin, ahinŧu ŧu di şteirn ~
 Reine finkeleh, neşumeleh un ghifn !
 Zei nor vi zei vinken, vi zei rifn !
 ~ Nein ! Ih ken nişŧ ! Ih ~ arup, arup ih miz mih keifn !
 ~ Kind, farvus ? ~ Ih hob a harŧ mit bliŧ, mit diner un mit treirn !

HEMDER

Henghen hemder oif a ştrik,
 Un me hoidet zih,
 Un me soidet zih,

Un me redt fin politík.

~ Alpi loġhík

Haltn mir sojn bai milhemes gog imugheg

(Zugt a manġbilhemd un varft mit beide arbi)

~ Io, ghetrofni vi in karbi!

(Entfert im an unterhemd a şlimezainik)

Keinmul nit ghevein di velt azoi untern pralnik!

Keinmul nit ghegreiht azoi dus heise vaser bizn haldz!

Az mir tughetreitn, ih ghemeint ~ a sof! Ih endik!

~ Keinmul...keinmul...ot dus hert men in im ştendik.

Kint tum pralnik ~ aift dus eighene, aift!

Koiftik sojn der pizmen!

(Şpet a meidlhemd, an oisgheneit, mit şpiġeleh,

Hapndik fin vintl kuġeniu un muġeniu-kiġkiġeleh.)

~ Nu avade, io, deroif doh iz men hemder iz men...

(Titerndik-flaterndik zugt a hemd à zukn)

Şaieh? Farn pralnik zih derşrokn?

Be! Azoi der seider-oilem ~

Zint di velt şteit, şlugt men hemder şlugt men...

~ Nu, vus zugt men?

Goilem!

Şmate-şebeşmate!

Nem: a nudl, nem dir

Un nei-tu dir oifn same mou! a late!

Eibik, meinstu, vet di velt tuteiln zih oif pralnikes un hemder?

~ Ştiler! Ştil! Bahit, oi, zol men veirn!

I-nu-o, der pralnik ken, holile, noh derhern!

Ploift hot oirn, vint ~ a teive tu şetrugn!

~ Vus-je ken der pralnik tin unz? Mer vi şlugn?

Un dus tit er saivisai doh!

~ Pi, a mou!

~ Faierdike koil!

~ Oi, ih şrai, ih şrai doh:

Az der pralnik şlugt, iz du derŧu a grund!

Nit der ştekn şildik, nor der hint!

~ Hert ir: şmaisn iz noh veinik, şmaisn!

Ir ghedenkt nor vus ih zug aih ~ ştiker vet men raisn !
 ~ Got mit dir ! Al tifteh pe !
 ~ Zei nor, vi der şmadnik halt zih bai di zaitn, zei ! ~
 Un azoi-o itt, azoi ghevein mit toiznt iur şurik :
 Henghen هنگن men oifn ştrik,
 Un me varft zih, un me redt fin politik !

FARN BEZDN-ŞEL-MALE

Fin altn beis=oillem a şvarçe kru flit
 Un patşt mit di fligl in şilhoif :
 Gots kneht Şloime=Zalmen, der kuşerer id ~
 Im angstn başlugn, er şitert in şrek vi a lifev,
 Fin zibn malahei=habule tum bezdn=şel=male ghefirt.
 Vus iz dort ?...Baim leibn, mir daht zih, kain flig oif der vant nit
 gherirt...

A ludeht mit im hot zain ku.
 Gherechtikeit vil zi, az du nit, iz vu ?
 Der emes zol lehern berg vi di herner fin zin dem şvarţvolkn !~
 Zi tainet : er hot miş, reb Şloime, ghemolkn,
 Ih hob im di klei fin di beiner gheghebn ~
 Far im, far zain vaib, far di kinder di zibn.
 Un main kind, main einţiks, farşpart,
 A hingheriks nebeh ghemeket, ghegart,
 Un oif zain ghenud in der finţter ghevart,
 Er zol a pur tropns hotş lozn far im in main aiter.
 Nor dus iz noh gurnişt, hert vaiter !
 Er hot doh main harţ mir şebrohn ;
 Main kindele noh nit ghevorn fir vohn ~
 Un er dus ghefirt ţu der şhite ! Ghevald, ţu der şhite !
 Dus erşte, dus ţveite, dus drite !...
 Dem himl nemt=durh a frost :
 ~ Un du host ghelozt zih alţ melkn ? ~ Ghelozt !
 ~ Me hot doh dir herner gheghebn, ţi hostu mit zei nit gheştohn ?
 ~ Holile !
 ~ Me hot doh dir ştulerne ţeiner gheşonken, ţi hostu mit zei nit
 ghebisn ?

(Der himl vil visn!)

~ Ih volt doh derfar itt ghebein mehile. ~ ~

Dus bezdn kikt-iber zih, şteirndleh gafn :

~ Me hot doh dir kopetes harte vi şteiner gheşafn,

Ți hostu tumul im in harȚ nit gheşlughn al-het ?

~ Al-het şlugt men zih un nit ienem.

~ In ghehenem !

A diner ghetin zih a kaikl fin ergheȚ het-het)

In ghehenem arain. Di beheime zol trughn ir şuld !

Mit temper hahnue un ştimpek gheduld

Main kneht Şloime-Zalmen mir iberghefirt !

Ghevizn a veig im a fraien tum şlehtn,

A halef in hant im gheghibn tum şehtn ~

Farşoltn zol zain zi biz şentn ghebirt ! ~ ~

Un rişes mazikim mit kantşikes Țu,

Oif plug un oif pain upghefirt zei di ku.

DER TELER

A Țigainerte a Țirkusmeidl,

In a vaisn kleidl,

Mit a zilberteler oifn kop,

Un der şvarȚghedihter Țop

Vild Țeflosn un Țelozn ~

Ot azoi-o kimt-arois di naht oif ştile gruzn.

Un ot blaiht zi ştein in laibkulir in rozn.

Kimt Țu fili'n a şpin

Un Țvişn erd un himl lang un din

Țit zi ois a fudim,

Lozt zih ghein oif im di naht ~ pehudim

Un der zilberteler oif ir kop

Falt, holile, nit arup.

Şein ?

Kimen ober hint Țu ghein

Un zei nemen biln :

~ Kop in dr'erd ! Di kin'n noh vus toign ?

~ Varft a kaȚ ir in di oign !

~ Ghît ir kalen ştroi mit grîln !
 ~ Vus=je vîlt ir, hint ? ~ Mir vîln,
 Lîhtiker zol veîrn, heler ~
 Lomîr zein, vus iz in teler !

IBERN IAM

Iz di naht a ghîte ştile mame ? Minestam !
 Vi a mame ir ben-îuhîd, nemt di naht arim dem iam.
 Un zi hert zîh şu im şu, un hert zîh ain, un hert.
 Un der iam, er vakst ~ der iam hot zîh farmert :
 Ale zîbn iamen mitamul.
 Un di zîbn oîsghetun fin şul.
 Vus der iam ? A roier, nit farharteveter himl ?
 Neîn, a şîteriker drîml,
 Drîml fin ein=sof.
 Un dort oîvn, het arof,
 Şvîm nuh şvîml,
 Teîlndîk aîedn şvîm pameîleh, mit kavune :
 Alef, beis, ghîml ~
 Şvîmt zîh, şvîmt zîh di levune.
 Zugt şu ir di naht
 Oîf a kol, vus nit se redt, nor traht :
 Şa !
 Fregt zi di levune : A ?
 Zugt şu ir di naht
 Oîf a kol, vus nit se redt, nit traht, nor daht :
 Paseh=şîn !
 Fregt zi di levune : Vus ? Vuhîn ?
 Zugt şu ir di naht
 Oîf a kol, vus nit se redt, nit traht, nit daht, nor vaht :
 Ş=ş=ş !
 Enfert di levune : Heher ! Hoîh ! Ih her dîh niş' !
 Nemt di naht mit şteîrn şpâien :
 Heher ? Heher noh ver ken den şraien ?

İTİK FEFER : FAIER *)

S'iz iedern başeirt zain bisl faier
 Vus varemt un vus laitert un vus şarkt
 Un voil iz dem vus hot zain flamikn tuštaier
 Far kimendike doires nit ghekargt.

Nit ale viln haint zih şoin farghinen
 Tefaklen zih far morgndike teig.
 Zei blaibn bloiz der roih in dem baghinen,
 Zei blaibn bloiz der roih finem gheşleg.

In einem ghît a bliţ, a bliţ a bluer,
 A bliţ ~ un vert mit kaltu aş başit,
 Un dus iz alţ, di şvarţe ram fin troier
 Bareimlt zain farloşenem ghemit.

A tveiter trugt a flemele a kilinks,
 A ruiks, vi a liht oif a kamud ~
 Es velkn harbstn un es kimen frilings,
 Dus flemł zeit men nit. Es iz a sod.

Un vi a pisne kanet şankt der driter,
 Er tşadet un im daht zih, az er brent.
 Vi urem un vi tinkl iz zain şiter
 Oif ştile bein-şaşmuşesdike vent.

A ferter rouşt mit flamendikn gurnit.
 Er şpriţt mit faierleh oif iedn ker. ~
 Nor s'iugt a kelt fin zeı, un s'art dih oif kain hur nit,
 S'iz faier-verk, vus şvindlt, un nit mer.

Ver darf dem raıter, vus hot upgheraıtert
 Un halt zain bisl faier oif a şlos ?
 A loıb şu di vus truğn tuşaitert
 Un veısn şulıb veımen, şulıb vus.

*) Al pi tues iz dus dozike lid aroisghefaln finem alfabetişn seider.

A loib Țu di, vus hobn zeier fater
 Ghevorf n oif di vukșuln fin ștrait,
 Vus hobn zeier flamikn Țuștaier
 Gheșenkt dem land, di doires un der Țait.

H. LEIVIK : IN IEDNS HART *)

Ih veis : in iedns hart iz du
 A lîhtikeit, a șain ;
 Oif velhen șvel du zolst nit ștein,
 Klâp un, un ghei arain !

Un gheist arain, me kîkt dih un,
 Ghedoiert es nit fil :
 Me hot nuh dir ghebenkt șoin lang,
 Ghetriert in der știl.

Me hot ghemeint, bist in der fremd
 Farvorf n ergheț vaiț,
 Un nit ghevist, az du bist du
 Ghevein di ganțe Țait ;

Un nit ghevist, bist iedn tug
 Gheganghen farbai zei,
 Zih ainghehert Țu iedns vort,
 Țu iedns oisgheșrei.

Host nor ghedarft der erșter zain,
 In houz Țu zei arain,
 Un oifvekn in hart bai zei
 A lîhtikeit, a șain.

ISRUEL ȘTERN : FRILING IN ȘPITUL
 (fragmentn)

Aier uremem veig hob ih ghezein, maine ureme brider !
 Ir zent gheganghen vi der vinter durh di felder gheit,
 Di urems șveir arupghehonghen vi Țvaigh, unghetun in aiz ;

*) Zei bamerkung zait 90.

Un ih bin nuhgheganhen aih vi der vinter durh di felder gheitt,
 Der tug hot vais un vait ghevaitikt: ir zent ghevein farșneite
 derfer.

Di naht hot tif in zih ghevuiet ~ a hint vus hot nișt kain balbus
 Un ih, der fremder feldergheier hob zih țebliț vi aier țfeld.
 Oif mir zenen ghevaksn șteiner, ih hob ghefirrt vi aier gruz.
 Un az di erște milde șu iz vi di erște șvalb ghekimen,
 Di țveite blankt in vaisn betl, di drite hot șoin oifn kol
 Gheștralt: H'bin raih ~ bin ih nit urem leibn aih:
 Ițt bin ih glant, ițt bin ih troier, ih bin der friling in șpitul.

Vurn oisghefainert vert a ștut bai di lețte știker blit
 Fin tug. Ghevelber-tirn leign zih țunoif vi șt'le hent
 Veit un tinkl maht der mark zih oif, kikt țum erștn mul aroif:
 Eimeț iz in himl șvah, ligt in vaisn bet un brent.
 Trotuarn farșteln zih dus punem un țien zih azoi ~ gheheime
 veign.

Ver s'șpařirt, derșpirt in harțn șveir un șart zih bai di știme vent,
 Vaiber krign derșrokene fingher, tapn ți hobn nișt kinder kain hiț.
 Mouern lozn arup di kep. Ștut benkt, zi iz in der fremd
 Un ziht ir heim, kikt ahin-ahin, vu berg vaksn arain in blit
 Un traht: dem tug iz ghit, er iz șoin oivn un ih bin noh in tul.

Nor vus veist ir ven meslesn ganțe gheien vi vasern farnaht ~ ~
 Vus veist ir ale oif di gasn vus a tug iz in șpitul?

IANKEV ȘTERNBERG: DI BALADE FIN DI ȚARTE KINDER

Țarte kinder șpiln zih un libn zih biz naht,
 Un veisn nit az in der șpil der troier vaht.
 Az dus veinen fin zeier kinder-libe ștamț.

Țarte kinder șpiln zih a ganțn tug in zamd
 Un zeț veisn nit un ghıbn zih di-pițleh hent
 Vu in iedn fingherl a roze umet brent.

Un di tarte kinder gheien şlufn mit ghevein.
 Hint un keş un vehter biz fartug noh ghein
 Fin ein şuhns tirl biz tum şveitn. Liht, vi şnei

Fin levune kalter, hilt ain beimer, purleh alerlei
 Kaş mit kuter burvese şeloifn zih in şpil,
 Zihn zih un trefn oif a şutn in der kil.

Inderfri di kinder şteien oif un biz farnaht
 Zeşn for di şpil fin hint-un kaş-un mentşn-pur
 Un zei veish nit, az in der şpil der troier vaht.

Tarte kinder şpiln zih biz hindert şvanşig iur.

BAUDELAIRE

Main frou un ih ~
 Mir leinen noh Baudelaire.
 Un vus es kimt for in unz,
 Iz mer
 Afile finem zinfargang
 (Ih zug alein: mir zenen krank...)
 Iz mer.

Main frou un ih ~
 Mir leinen noh Baudelaire.
 In ale zaine fleiş-leim-neveile-zin
 Un:
 Ghedank in tigher-fel-sonetn ~
 Zeien mir di kil-klure, gleizerne treir
 Fin dem starkstn man: Baudelaire.

Main frou in ih ~
 Mir leinen noh Baudelaire,
 Un zaine „Les fleurs“
 In ire kranke hent
 Iz mer,
 Vus ih hob biz haint ghekent
 Bai ale frime vaiber fin main folk ~
 Iz mer l...

UVNT IN DI BERG

Di berg mit barg zîh ştopn un zîh meîrn...
 Es flit arup oif zaine bisîk-fis a şteîrn
 Un pîkt mit şnobl in zain tinkl-bluen nakn.
 Gheendikt ~ iz an anderer ghekimen hakn
 Un oîh ghepîkt, oîh os nuh os gheklîbn
 Di heîlîke Moîşe-Şrift, vus iz gheşribn
 Oif ale berg ~ Gots nit ţebrohene lîhes...

ESTER ŞUMIACER : MER VI DI ERD

Amul zei îh dem man mit a blik fin a haie in oîg.
 Vus iz greit ţu farţîkn,
 Un amul iz zain blik vi a şeifeles veîh
 Un forhtîk ţu faln far valberîşn trot
 Un ţehlîpen zîh hoîh, vi an oifele kleins, in mamîşn şoîs.
 Un amul iz zain blik fil mit hoîzik un blît
 Un mit bitern şpot,
 Un iz greit ţu farkoîfn dî şenţte minîtn fin glik mit a nuerter
 frou.
 Un amul iz zain utem a brim,
 A haîşer brim, derşpîrndîk roîb.
 Un amul iz er man,
 Un amul iz er brider un kind.
 Un amul iz er ştoîb, vus farveîet dus oîg.
 Un amul iz er laîb fin dain laîb.
 Aza tînele freid,
 Aza heise un trikene freid
 Brengt er ţu bet in bainahtn fin lîbşafînbroîz ;
 Un amul, un amul, vi se treft in a reîghele bloîz,
 Brent er oîf aş, zaine lîbşafîn oîs
 Un lozt mat zaine hent ţu dem şoîs zainem faln ~
 Gheit er oîs vi a farţarter farnaht,

Ven di zîn lozt zîh foul in an upgrunt arup
 In baleit fin a trikenem reven fin b'heimîşn dorşt.
 Un amul, un amul iz er mer vi di erd
 Un iz mer vi dain eign blit.

UNZER FELD

Unzer nişt-şekert un dorndik feld
 Vart oif ghelaiterter, ruiker hant,
 Mit gvîre un heised şu veñ dem grunt
 Mit bruhes un mi şu bentşn banand.

Oif unzer nişt-şekert, farlozene feld
 Vart oifn rîr fin gheprivter hant,
 Şu şpirn fin aker dem şarf in der tif -
 Vus akert mit freidiker lid aingheşpant.

Oif unzer nişt-şekerter, knohiker erd
 Farşeimte vartn iurn, farşoimt un farştelt;
 Ligt şeife in lihtike şihñ ghegreit,
 Drimlt farşlosener rif şu der velt.

UŞER ŞVARTMAN: UMET

In liblehstn fin maine şmeihlen,
 In fraintlehstn fin maine blikn -
 Iz ştendik du der umet, vi a ganev.

Nor haint iz er mit mir
 Durh oifghemahter tir
 Ghektmen, vi a' gast, farbeitn oif a side.

Er gheit fin kind, vus iz fartribn,
 Ven futer iz mit frou in heil farblîbn,
 Oif veign ainzame deriugt er mîh aţînd
 Un leigt zîh oif main hart,
 Vi tinkler vinter-tug cif şvaigndike felder.

Ih loz zîh ştîl arup şum ştam fin maine laidn

Un veis nit, ʔi iz main laid oif vugşul fin di veltn...
 Ih zei, vi s'kikn blu ghebindene korbunes,
 Oif velt un oisveltn main ʔar heibt un ʔu vaksn,
 Un alter umet kîmt, vi vint fin halber naht,
 ʔu zugn mir :

In tifste veien blaibstu ştendik elnt,
 Mit harʔ un mit ghedank oif topldike veltn,
 Un vi a ştîle şuf ʔu rien oif banaht
 Gheneinen vet der toît un ainşlufn mit dir...

Un şveir vert mir far noh nişt oisgheleibte teig,
 Vus şteien oif, vi ʔeihns oif an altn veig,
 Un şveir vert mir un vei far ganʔer velt,
 Vus farn halef hot a tfile oif di lipn...
 Un h'nem di zaihn un fin mainer velt un gloibn
 Un zug :

Ih, mentş, mit kleine trît, farloirn oif di felder,
 Ih, mentş, mit troierikn laib un nit bagleibtn harʔn -
 Vus noh varî ih ?...

VI ZIMER S'FELD...

Vi zimer s'feld nuh halbn tug,
 Ven boim fin vait mit iedn ʔvaig
 Şteit boilet, klur, -
 Azoi iz ştîl main harʔ.

Un vi di toub, vus flit arois
 Fin turem-şpiʔ oif himl-şois,
 Oif bluen bloiz, oif vaisn bloiz, -
 'zoi flatert oft main harʔ.

Un vi der iam in mit fin naht,
 Un vi di beize şpil fin şlaht, -
 Iz oîh main harʔ...

Oif feldzn-ştegn h'blonşe blind,
 Nor unter feldzn, her lh, rint
 Un rizlt friş a ştrom -

Der klang, vus gheît fin eibikeit,
 Dus ganţ, vus iz fin ştoibikeit,
 Main harţ, vus zinkt in thom.

A. N. ŞTENŢEL : VIG-LID

Dus baţikerte un bamandelte,
 Dus goldene fin dain vighete
 Zitt mit ghepentetn fisele
 Ergheţ unter a righele.

Iedn uvnt mit naht baglaih,
 Ven s'riglt zih dus righele ~
 Titert es derşrokn oif,
 Vi s'goldene dains, dain țighele,

Iedn morgn mit zin baglaih
 In vaser fin dem krighete
 Şpiglt es zih un spiglt zih,
 Vi in a goldenem şpighete.

Un in kop dainem a hulemî
 Vigt zih, vi a vighete
 Vartndik oifn şoihetl,
 Vi s'vart oif in dain țighele...

ŞULEM ŞTERN : LID

Ih vel grubn ale tîfn
 Ih vel in der finţerniş hahn şiht nuh şiht,
 Bis es vet a bri tun maine hent dain loiter liht.

Lid ~ ghezang fin ale glider.
 Ih rif ţunoif maine vuglendike brider
 Glendiker, laiterndiker harbst.
 Ki in di tuln.
 Es farşmekn di țezegte kleţer.
 Oif di berg goldikn di roite mohike herţer.
 Ih hoib oif main loib ghezang.

Tu di vus zamlen ain di file zang.
 Hert, di zinghendike lîhtikait fin feld.
 Zet dem špročndikn hoifn tug
 Ibern štiln ghefêlt.

Lid mains, vest noh gruntikn di tifn.
 Di finfterniš vet faršvindn šiht nuh šiht,
 Oif maine hent vet zinghen dain štralik lîht.

MEIER ŠTIKER : OIFŠRIFTN

III

Dus iz unzer gang :
 Di stetške fin ghezang.
 Dus zenen di trit :
 Zilbn fin a lid.

Mir hern a ghebril
 Ven štern šlaifn štil
 Un truğn in di hent
 Di velt halb oisghebrent.

Mir zenen in ghefar
 Fin huhem un fin nar ~
 Der eršter laht unz ois,
 Der tveiter traibt fin hoiz.
 Un beizer hoizek špant farsamt ~
 Der taifl kîmt un Faustus iz fardamt.

FRADL ŠTOK : DU TRUGST DUS HART

Du trugst dus hart in daine štile oîgn
 Baštendig um ~ az zolst dermanen mih
 Un maine švere zind, vus štrufn dîh,
 Un hobn šoîn dain štoltn kop gheboîgn.

Ți bin îh vert den daine štile oîgn ?
 Main zeil iz azoi hingherik nuh zind,
 Un s'vet ništ einer noh vi du afind,
 Arumghein mitn kop arupgheboîgn.

Un du vest tif in dir dem țaar baħaltŋ
 Un șvaign ștîl, un eidl zain un għit,
 Biz er vet oîstrinken dir s'ganțe blît

Un nemen velkn inem harț dem kaltn.
 Du „liov“ mitn kop arupgheboîgn,
 Ți bîn îh vert den daine știle oîgn?

MIȘA TROIANOV : KILER LEVUNE-UVNT

Kiler levune-uvnt,
 Hîl mîh ain ~ in dain loitern lîht.
 Vi lang noh vel îh a troieriker
 Ghein oîf veîgn harbstîke
 Mit burvise fîș.

Di felder zenen naket
 Un di beîmer zenen naket.
 Un main harț ~ oîh azoi.
 Un main harț ~ vi a șvom ~
 Trinkt zîh un mit troier,
 Mit dem troier fin di veîgn.

Fin a ștroiener hate in feld kîkt aroîs
 A tinkl-baloîhtn fențterl in der vaîter naht.
 Maine tinkle oîgn fin umet ~ kîkn oîh azoi ~
 Mit karg-lîht oîf di einzame veîgn.

Oîf dem zilbernem levune-veîg
 Firt eîmeț a știme șuf far a ștrîk
 In der vaîter naht araîn.
 Ver firt azoi blind maine trît
 Dort vu di naht îz oîh ~ alein.

Bleihe levune-naht,
 Hîl mîh ain in dain loitern lîht.
 Vi lang noh vel îh a burveser
 Ghein oîf veîgn harbstîke
 Mit troierîke trît.

MOÏSE VARȘE : H'BIN IN GAS AROISGHELOFN...

H'bin in gas aroisghelofn.
 In a șveirñ, șvarțñ hulem
 Iz di gas noh știl gheșlufn ;
 Mit a vaish toitñ punem
 Hot levune știl ghekikt.
 Mit a vaish toitñ punem
 Hot a șutñ zih gherikt.

H'BIN OIF VEIGN UMGHEGANGHEN...

H'bin oif veign umgheganhnen
 Un ghezihț țu dir dem veig,
 Hot a neipl mih ghefanghen
 In di groi bașpinte teig.
 Un main harț hot zih gherish
 Țu dain flamendikñ kval,
 Țu der naht hot țugheșmidt mih
 Der levunes bleiher ștral.

Neipl=groie teig, levune=bleihe neht,
 Aih țufisns ligt a leibn ițt farșveht.

A. VUGLER : ZELBSTMORD-LID

Ih heng, un iber mir a liht fin vaks ~
 In laihțter erdenem ițt brent di șkie ;
 Es iz main ștrik gheven dus feld mit flaks,
 Un der flomen-boim ~ main blue tile.

Ih heng, un unter mir main vilder ferd ~ der taih
 Vus iz țughebindn țu maine ghele hent ~ fin leim di bregñ ;
 Ven er vet ghebn zih a ris țu aih ~
 Vet dan main ghif șoin zain țu gur a naier velt ~ di veign.

Ih heng, maine oign pikt di naht ~ di kru
 Un boit a nest țu main ghedihtñ ștoib dem gruen ;
 Vu iz main hunt ~ der tug, er iz niștu ? ~
 Iber main toitñ ghif vet er zih mit a roiter țing țevuilen.

Ih vel henghen biz der tug ~ main hunt vet zih teblin,
 Ibern dorf ~ main kleinem sider
 Vet er untun hmares ~ maine svarțe tfiln ~
 Un dinern un bliŋn ~ davenen maine lider.

Un main haverl ~ der vint, er vet un an utem
 Loifn fregn bai di meidhleh maine ~ bai di frilingn :
 ~ O, vu iz er vu, ghezen ver hot fm
 Vuglern ~ main fraind dem ştilinkn ?

.

Ih vel henghen biz es vet unhoibn tu tugn...
 Biz di niderike verbesh veln untun goldene kroinen ;
 Di broine şepsn veln nuh mir kadiş zugn
 Un di vaise ūgn veln miŋ haveinen.

Z. VAINPER : EIBIK

Dus papir iz vats un rein,
 Der poet ziŋt un şraibt :
 ~ Der mentş muz farghefn,
 Nor zafn oisştralung blaibt,
 Vaif aif vus iz şein
 Vert balebt un balaidd
 Fin zih alein
 Un farblaibt
 Oif eibik.

Şoin gru daine hur,
 Nor toi fin dain blik
 Hot, vi a zilberne vur,
 A şpreit ghetun glik
 Far poetiş ghemit,
 Un vestu avek,
 Vet blaibn dus lid
 Iber veig, iber şteig
 Oif eibik.

Kalor hot ghebraht,
 Di sheinkeit tu mir,
 Hotş itt iz şoin naht,
 Iz lîhtik doh mir, ~
 Main pen iz dervaht
 Oif vaishn papir,
 Glaih es volt nişt di naht
 Gheveint bai main tir
 Fin eibik.

Avek der kalor,
 Nor lîhtik iz mir,
 Der hulem vert vur
 Ven main pen tit a fir, ~
 Şoin gru daine hur,
 Nor zis dain barir, ~
 Es vet şoin kalor
 Farblaibn mit mir
 Oif eibik.

UNZERE ŞPROŢN

Idişe dihter bai alemens bregu,
 Ver bai der Vaisl, un ver bai dem Hods.
 Unter dem şnei un dem hugl un regn
 Vaksu tum himl şebliite antkegn
 Unzere şproŢn.

Unzere oign tu zinike hoihn,
 Unzere hent bai dem ridl, baim aker..
 Durh di farşidnkulirike roihn
 Gheien mir ale tu zinike hoihn
 In unzer flaker.

Flaker-je, flaker-je heler, main faier,
 Du unzer einfiker şeihn antkegn !
 Vus nişt dervaksu, dervaksu vet hai-iur,
 Mern vet zih inem elghenem şaier
 Unzer farmegn.

Şeln iz der gurtn mit beitrn farzeite !
Beitrn kulirte, şazundere, farşidn,
İber kulirike beitrn farzeite
Şikn zih grishn durh lider derfreite
Idn şu idn.

Şprotn şebliite oif baihike beitrn,
Vemen a dorn, un vemen a hidedş.
İber dem tiş, dem ghedektn, ghegreitrn
Fruhtn fin eighenem gurtn, ghezeitn ~
Lider oif idiş.

Ver bai der Neve, un ver bai der Turie.
İh zing main lid bai dem flisikn Hodsn.
Fin dem Kineres un di Hamet-Tverie
Biz şu di tashn fin vaitn Manciuile
Unzere şprotn.

R A N D N

(bimkoim a nuhvort)

In himeş ghefinen mir, az udem hot ungherifn mit neimen dus vus er hot ghezein arum zih. Dus tit oih der dihter. Er basaft ober nit zaine neimen fin der heler hoit, nor er tit klinghen inem altn upgheribenem vort zain mitiş umendlehe rezonanţ; er tit in im dermanen a niţeţ fin dem liht finem erştn tug.

Iedes vort hot zih zain mitiş rezonanţ. Zi iz ober farţoimt in di forştelunghen mit veleher der tugtegliher ghebroih hot zi mesaleg gheven. Ober fin ale ţeihns un oisies vus beloiftn dem seider fin der tugteglihkeit benkt arois nuh a tikn dus mitiş: dus liht fin b'reişt. Der dihter darf nor upşubn. S'iz an ivde vus endikt zih keinmul nit un velehe ieder dihter iz mehiev ţurik unhoibm oif eighenem heşbn.

Oih dus vort varft zain şutn.

S'iz dus, vus di bavegung finem ghedank velehe dergreihţ ţu kol, lozt nuh zih. S'zenen di dervekte upbilder vus hobn gheziht zeier vort inem flus finem ghedank.

Di dihtung lebt in zhis fin ot di şutns.

A peireş iber lider iz an absurd. Di poezie iz di teil finem malhes vort, vu merer vu umetum herşt di memre: zein dem ksav un nit zein di hant. Vu s'iz faran di hant ken kain şum koieh dem flek nit upvişn. Un ahin, ţu di grēneţn fin nit zain un fin veirn, vu

di verter bafralte fin der hant, derhoibn zih þu eighener bhire,
ken kain şum moire=dereh nit firn.

Der poetişer univers iz nişt gheforemt fin monades.

Işate volt ghehat a sah vus upţumunen bai Bialikn un oih Clau-
del volt zih gurnit ghefiit heimliih, ven unzer Duvid volt ghekimen
beitrn zain shar-łmed. Nor inem eibik verndn doier fin der mentş-
liher emfindliikeit zenen faran speţiſiſe reighes vus ſeihenen un a
durhgang. Azoi iz faran ~ kdei þu dermanen di neintere ~ a reighe
Baudelaire un a reighe Rilke un oif dem flus hvaliet zih oih a
reighe Halpern, a reighe Leivik un a reighe Mangher. Un fede
fin di reighes iz a heilek konservirte ſait, di reighe upghehalten
oif ale elbikeitrn.

Mir zenen şoin lang ariberghevaksn di Lineſki-ſkife fin rahmu-
nes þu alſ vus iz id un idiş. Unzere ſaihesn ſum groiſn idişn lid
vern gheſeidert fin di eighene klultn vus diktirn unzere ſaihesn
ſum groiſn lid fin ſai veleher anderer şprah. A dihter iz ober nit
kain mamzer; er ghehert þu emeþn: zain folk, zain ſait un zeir oft
þu beiden.

Finem dihter redn zei arois vi a dihek.

Der goirl finem folk þu velehn es ghehern di idişe dihter iz un-
gheludn mit poetiſn roi-ſtof: der nes fin zain leibn un doier,
zain got fin dem midbergheſelt, veleher hot bazigt un iberghelebt
di gheter fin di masive ſteinerne ghebaldes. Nemen vi Şuei un
Duvid, Umos un Iermie hobn ghemaht fin Knaan dus þughezugte
land fin dihterişe ſimbolik.

Un beemes veleher groiser velt-dihter hot nit in zih aingheutemt
di vainghertner-reithes fin Ein-Gadi?

Der idişer dihter iz ober nit kain ſiſtef nor þu ot dem glikliih po-
etiſn goirl. Un derfar, ken nit Leivik, nit Mangher, nit Grade
oisdrikn Alfred de Vigny's gloibn:

„Un eibik m'dor l'dor zei ih vi Frankraih

Aplodirt un bakrentt mit blumen maine lider“

Un dus holile, nit derfar vus Işales einikleh voltn nit ghehat di vander-blikn vus kenen durh di neplen fin di merhakim zein di punim haduşes fin di vaite morgns.

◆
Di unsterblichkeit finem dihter iz zain folk. Dus folk iz der ein-
uneintiker urev fin zain iberleibn. Un derfar iz der şluf fin di
vus zenen zih hoşed oif doier, gheven fartribn fin di „L'mi ani
umol“-koşmarn. Azoi biz ven der top, tu velehnder torn fin Bia-
liks leşte vort hot unz farglihn, iz arupghevorfın ghevorn.
Der fal iz gheven moiridiker un şrekliher vi zain torn hot unz
ghevurnt un ghedrot. Un oif şrekliher fin der klule finem
Bal-olofhehe.

Se lign far unz zaine şarbn.

◆
Der talmid hot ghefregt :

— Vus zeit ir, Rebe, aţind, in der leţter reighe ?

Un Reb Hananie ben Teradion hot im gheentfert fin mitn di
flamen :

— *Ih zei di parmehn brenen bees di oisies şvelbn in avir.*

Oisies fin Roim un fin Şpanie, fin Poim un fin Lite, unzere na-
venadne oisiesies vartn oif a tikn, oif eighenem parmeh.

◆
Eighene parmeh ken men bakimen nor fin *dem fi, velehe men
paşet alein oif eighene felder.* Nor oif iene parmeh vet megn
gloibn der dihter fin morgn az ad sof kol hadoires vet men ba-
varfn mit blumen zain lid, vus bazingt dem sod fin doier un fin
ingkeit finem uraltn folk vus meg zain mit di piramidn, *oif du.*

E. F.

BAMERKUNGHEN

Mit der doziker idisher antologhie in latainsher transkriptie zen mir gurnit mehadesh. Mit iurn turik hot S. I. Imber aroisghelozt in Amerike aza antologhie un in 1934 hot der Seminar far idisher literatur un sprahforschung in Cernovitz (Haim Ghiningher, Nute Helfer, Herş Segal un Itik Şvartz) aroisgheghebn di „Nale idise dihtung“ mit latainise oisies. Unser ittike oisgabe iz nist kain prinzipieler oiftu – nor a noitvendikeit. Tvisn der Cernovitzer un unzer antologhie ligt a groiser mahaleh. Demult hot noh a hele zin ghesaint iber unzer tegrintn idish-land. Un haint stelen mir oif herves un kloibn di restn fin unzer amulikn farmegn. Amul iz men mit der latainsher transkriptie oisn gheven : „untertutrugn di upgherisene un upghefremdete tein idn a reimez fin groisn oisher idise gaistikait“. M'hot ghevolt az di droisndike zoln oif ghe-nisn fin di eighene raihe kvaln. Haint zenen iene hoipt-kvaln farstopt ghevorn, s'iz hurev ghevorn lerişulaim d'Europa, tuzamen mit zaine koihanim un levlim, tuzamen mitn folk. Gheblibn zenen nor tezeit un tespreite restleh vus blondzen arum vl şuf un a pasteş; gheblibn zenen afind nor di droisnştelendike, di „upgherisene un upghefremdete“. Un ot dem teil mizn mir haint mobilizirn turikfirn im tu di eighene oitres, vekk in im dem farloirenem hisş un di libshaft tu der idisher sprah un kultur, vaizn im in erşter rai di şeinkeit fin idish lid. Un der erşter un nuenster veig derţu iz – di latainise transkriptie.

Unzer oisgabe iz in erşter rai baştimt farn idish işev in Rumeinie, un tulib dem hobn mir in der transkriptie unghenemen – mit oisnamen fin einighe sinonimen – di highe fonetik. Mir ghibn du, di etliche oisies velehe şeidn zih up fin dem gheveinlihn nit rumeinşn alef-beis un velehe voltn ghekent zain a menie far dem nit hign leiner :

c far a, o, u, — —	ק
ce (cerede) — —	משע (משערעדע)
ghe. (ghebn) — —	גע (געבן)
ghi (ghih) — —	גי (גיד)
h (hoih, hasene) — —	ה, ה (הויד, התונה)
h (hots) — — —	כ (כאזש)
j (jurnal) — —	זש (זשורנאל)
s (sraibn) — —	ש (שרייבן)
ts (batts) — — —	טש (בייטש)
t (torn) — — —	צ (צארן)

In dem groisn hobn zenen farnihtet un farloirn gheganghen di mainste idişe efnlihe un private bibliotekn, vihtike arhivn, oisgabn un manuskriptn fin umghekime ne un afile iber gheblibene dihter un bibliofiln. Zaiendik oih upgherisn finem idişn oisland, hobn mir zih ghemizt banign mitn material vus mir hobn ghe- kent tunoifzamlen du in land. Balm groisn mangl fin material hobn mir in a gheviser mus zih oih gheholfn mit der frier der- monter Cernovitzer antologhie un oih mit der antologhie fin Ziše Lande. S'hobn alt ghemizt aroisaln fin unzer antologhie a sah bakante dihter fin Poiln, Lite, Soviet Rusland un Amerike. Andere dihter vider, vus voltn badarft zain fartreitm mit etlehe lider, zenen bloiz arain mit einjike, oder tvei lider. Vus s'iz no- ghele di rumeinisch-idiše dihter, hobn mir ghehat bedeie (tulib asah tamim) arainzunemen oih di veiniker bakante. Ober oih dem do- zikn başlus hobn mir nit ghekent inganfn durhfirn. Azoi lemuşl hobn mir gurnit ghekent ghefinen fin dem in Transnistrie umghe- kimenem, bakantn dihter Mordhe Goldnberg un nit fin di in- ghere vi : M. Sakhter, H. Rivkin, Trahtnberg, Haraş, Kubi Wohl-un and. Un upleign di arbet oif şpelter tur men nit. Oif di idişe „şpel- ters“ tur men zih nit farlozn... M'miz vus ghier arois fin dem farglivertn şvaign. Mir mizn hern dus eighene kol, zih alein far- zihern, az mir lebn...

Zol dus dozike bihale, dus erşte in Rumeinie nuhn idişn mabl, zain a başaidene hazkure far unzere umghekime ne dihter un a treist un oifmunterung far di iber gheblibene.

I. P.

ZIHTETL *)

HAKDUME	5
R. AIZLAND	7
Gheb. 1884 in Groisradomişl (Galişie), lebt in Amerike	
E. AUERBAH	8
Gheb. 1892 in Beltz (Besarabie), lebt in Amerike	
B. I. BIALOSTOTKI	9
Gheb. 1892 in Pumpian (Lite), lebt in Amerike	
N. BOMZE	10
Gheb. ? in ? lebt in Pólin	
M. BRODERZON	11
Gheb. 1890 in Moskve, lebt in Pólin	
L. BERTIŞ	12
Gheb ? in Mihaileni (Rumeinie) lebt in Rumeinie	
I. FEFER	(13
Gheb. 1900 in Şpoie (lebn Kiev) lebt in Ratnarband	
I. FRIDMAN	14
Gheb. 1910 in Milnişie (Galişie), lebt in Rumeinie	
I. GLATŞTEIN	14
Gheb. 1896 in Lublin, lebt in New-York	
H. GRADE	15
Gheb. ? in ? lebt in Pólin	

*) Di biografische datn zenen dus rov, aroisghenemen fin Z. Raizns, „Lexikon, fin der idişer literatur, prese un filologhie“. Di dihter iber velehe mir ghebn nit kain datn, hobn varşainliş antvikit zeler literarişie tetikait nuh 1928-30, iurn, beels di drite oiflaghe finem Lexikon iz aroisgheghebn ghevorn.

U. Ț. GRINBERG	17
Gheb. 1894 in Bîlkamen (Mizr. Galîție), lebt in Ereț-Isruel	
I. GRÖPER	19
Gheb. 1890 Mihaileni (Rumeinie), lebt in Rumeinie	
N. GROS	21
Gheb. 1895 in Kolomei (Mizr. Galîție) lebt in New-York	
I. GRUBER	21
Gheb. ? in ? lebt in Cernovitz	
K. HAIZLER	22
Gheb. ? in ? lebt in Amerike	
M. L. HALPERN	24
Gheb. 1886 in Zlocev (Mizr. Galîție), gheșt. 1932 in New-York	
I. HARIK.	32
Gheb. ? in ? gheșt. in Ratnfarband.	
HIRSCH	34
Gheb. ? in ?, ghefaîn in oiștand fin Vilner ghetto	
D. HOFȘTEIN	35
Gheb. 1889 in Korostișev (lebn Kiev), lebt in Ratnfarband	
B. HOROVITZ	36
Gheb. 1895 in Maidan (Mizr. Galîție), lebt (?)	
I. KIRMAN	38
Gheb. 1896 in Varșe, lebt (?)	
R. KORN	38
Gheb. 1898 in Poldiski (Galîție), lebt in Poîn	
M. KULBAK	41
Gheb. 1896 in Smorgon (leibn Vilne), gheșt. in Ratnfarband	
A. KUȘNIROV	45
Gheb. 1891 in Boiberik (leibn Kiev) lebt in Ratnfarband	
I. KVITKO	45
Gheb. 1893 in Oleskov (Podolie) lebt in Ratnfarband	
Z. LANDE	46
Gheb. 1889 in Ploțk (Poîn), gheșt. in Amerike	
A. LEIELES	49
Gheb. 1889 in Vlotslavek (Poîn), lebt in Amerike	

H. LEIVIK	(50 91
Gheb. 1888 in Ihumen (leibn Minsk), lebt in Amerike	
I. LERNER	54
Gheb. ? in ? lebt in Cernovitz	
MALKA LI	54
Gheb. ? in ? lebt in Amerike	
A. LUŢKI	55
Gheb. 1893 in Dimidovke (Volin), lebt in Amerike	
I. MANGHER	57
Gheb. 1901 in Cernovitz, lebt in Londn	
M. LEIB	66
Gheb. 1883 in Nieſin (lebn Cernigov) lebt (?)	
P. MARKIŞ	68
Gheb. 1895 in Polonoie (Volin), lebt in Ratnfarband	
MENAHM	70
Gheb. 1888 in Brisk (Lite) lebt (?)	
K. MOLODOVSKI	71
Gheb. 1893 in Kartuz-Bereze (lebn Grodne) lebt in Amerike	
I. PAPIERNIKOV	73
Gheb. ? in ? lebt in Ereſ-Isrueł	
M. RAVIŞ	74
Gheb. 1893 in Redim (Mizr. Galitſie), lebt in Kanade	
H. RABINZON	78
Gheb. ? in Redekenen (Rumeinie) lebt in Ereſ-Isrueł	
I. ROGHEL	79
Gheb. 1910 in Tarnov, lebt in Rumeinie	
I. I. SIGAL	80
Gheb. 1893 in Solobkovits (Podolie), lebt in Kanade	
H. SEMIATIŢKI	80
Gheb. ? in ? lebt (?)	
A. SUŢKOVER	81
Gheb. ? in ? lebt in Poſin	
B. ŞNABL	83
Gheb. 1913 in Sighet (Maramureş). lebt in Rumeinie	

E. ȘTEINBARG	83
Gheb. 1880 in Lipkan (Basarabie), gheșt. 1932 in Cernovitz	
I. ȘTERN	91
Gheb. 1894 in Ostrolenko (lebn Lomje) umghekimen in Poiln	
I. ȘTERNBERG	92
Gheb. 1890 in Lipkan (Basarabie), lebt in Ratnfarband	
E. ȘUMIACER	94
Gheb. 1899 in Homel (Vaisrusland), lebt in Amerike	
U. ȘVARTZMAN	95
Gheb. 1889 in Vilnia-Korostîșev, ghefaln 1919 in Volin	
A. N. ȘTENȚEL	97
Gheb. 1897 in Celodz-Sosnovitz, lebt in Londn	
Ș. ȘTERN	97
Gheb.? in ? lebt in Kanade	
M. ȘTIKER	98
Gheb. 1905 in Boiberik (Galiție), lebt in Amerike	
F. ȘTOK	98
Gheb. 1890 in Skala (Mizr. Galiție) lebt (?)	
M. TROIANOV	99
Gheb.? in ? lebt (?)	
M. VARȘE	100
Gheb. 1887 in Antopol (lebn Grodne) baganghen zelbstmord in 1912	
A. VUGLER	100
Gheb.? in ? lebt in Poiln	
Z. VAINPER	101
Gheb. 1892 in Trisk (Volin), lebt in Amerike	
RANDN (bimkoim a nuhvort).	104
BAMERKUNGHEN	107